Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, …АДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

…1 оной … гарана | № 116 (16639) | 1984 оной майн 20, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ ХӨӨРЭНЭ

…вар нарада батал… а- …нэгэдэхи табан жэлдэ ху- …аа саашадань хүгжөөхэ ба …найн талаар hайжаруулха хүн зоной …гэжэ, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Соведэй тогтоол ха- …мэрэдэ партиин болон пра- … сагай үргэлжэ анха- …ой. Тус тогтоол дотор манай …тэндэ тон зүбөөр заагда-…

…Улаан-Үдын үхибүүдтэ хуб-…аг 56-дахи магазинай кол-…эрилэгшэдэйнгээ мэргэжэл… хэрэгые шухала асуудал… Мантай суггаа ажалла-… залуу басагад техникум-… hуража байдаг. Тэрэшэлэн …ршэлэй, экономическа гэхэ …нууд хүдэлнэ. Тэндэ яба-…илэгшэд туhатай олон зүйл-… хадуун абажа, хүдэлмэ-…нэ.

…гэхэдэ, мүнөө совет хүнүү-… культурнаар хангахын ту-…алдаа наймаанай хүдэлмэ-рилэгшэд бүхы талаараа бэлэдхэл ехэтэй байха ёhотой ха юмбибди.

Би өөрөө худалдаа наймаанда, тодорхойлбол, энэл магазиндаа арбан дүрбэдэхи жэлээ хүдэлжэ ябанаб. Ажалайнгаа намтарые наймаалагшын hурагшаар эхилээ бэлэйб. 1975 ондо Эрхүүгэй худалдаа наймаанай техникумые заочноор дүүргээ hэм. Мүнөө үхибүүдэй самсанууд ба үмдэнүүдые худалдадаг секцинe даагшаар, бригадираар ажалланаб. Манай бригада хамта дээрээ 8 хүн, гол түлэб залуушуул хүдэлнэ. Е. В. Мамасуева, А. А. Сазонова, Д. Н. Чубарова гэгшэднай баян дүршэлтэй наймаалагшад юм. Тиихэдэ залуу басагад Ольга Бобкова, Татьяна Авраева, Елена Давыденко гэгшэднай ажалдаа нилээд харюусалгатайгаар хандадаг, хүн зониие hайнаар хангадаг боложо ябанхай.

Коллективэй гэшүүдэй хоорондохи харилсаан ехэ удха шанартай гээшэ. Тиимэhээ энэ асуудалда онсо анхарал хандуулжа байдагбди. Ушарынь гэхэдэ, эбтэй эетэй коллектив соо бэе бэеэ хүндэлдэг, хүшэр байдалда орохон нүхэлтөө туhалхые оролдодог байна. Манай бригада эгээл тиимэ эрилтэдэ хүрэмөөр хүдэлнэ гэжэ тоолодогбди. Юрэнхыдөө кадрнуудай оролго, гаралга манай магазинда ехэ үсөөн юм. 1983 ондо, мүн байгша оной нэгэдэхи кварталай дүнгүүдэй ёhоор манай бригада социалис мүрысөөндэ илажа, дамжуулгын улаан вымпелдэ хүртэhэн гээшэ. Бидэнэр hара бүри 60 мянган түхэригэй хубсаhа хунар худалдаха түсэбөө 65—70 мянганда хүргэдэг байнабди. Мүнөө Россин гүрэндэ Буряад оронойнгоо hайн дураараа орохоор 325 жэлэй ойдо зорюулан, дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялганuудые абаабди.

— Танай бригада социалис мүрысөөндэ хододоо түрүү hуури эзэлдэг. Ажалайнгаа нюуса тухан хөөрэжэ үгэбэлтнай hайн бэлэй, — гэжэ зарим нэгэн намда хандадаг. Би тиихэдэнь: «Ямар нюуса байхаб даа. Ажалдаа үнэн зүрхэнhөө, харюусалга ехэтэйгээр хандаал hаатнай, амжалта ерэхэл ёhотой, — гэжэ харюусадагби. Үшөө тиихэдэ хани нүхэдэй дэмжэлгэ, «булта нэгэнэй түлөө, нэгэн бултанай түлөө» гэhэн эрилтые мэдэрхэ, сахиха ябадал хүниие далижуулдаг, hайн hайхан хэрэг тээшэ эрмэлзүүлдэг гээшэ. Минии амжалта бригадын амжалта мүн. Бидэндэ «Коммунис ажалай бригада» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдонхой. Горпромторгын зүгhөө Хүндэлэлэй грамотануудаар оло дахин шагнагдаhан, үнэтэ бэлэгүүдтэ хүртэhэншье байхабди.

Би өөрынгөө дүй дүршэлые залуушуулда дамжуулан үгэхын, тэдэниие hурган хүмүүжүүлхын түлөө оролдодогби. Тиихэдэ үшөө нэгэ ниитын даалгабари — нүхэдэй сүүдэй гэшүүнээр hунгагданхайб. Минии hанахада, үйлэдбэриин «Туяана» гэжэ оёдолой нэгэдэлэйхид худалдан абагшадай мүнөө үеын эрилтэнүүдhээ гээгдэжэ ябана. Үхибүүдтэ тааруу зохид, олон ондоо үнгэтэй, нюдэндэ дулаахан хубсаhан хэрэгтэй. Энээниие хараада абангүйгөөр нэгэ адли үнгэтэй самса ба үмдэнүүдые манайда асаржал байдаг.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбые урагшатайгаар, болзорhoонь урид дүүргэхын, тиигэжэ хүн зоной улам ургажа байгаа хэрэглэмжые хангалгада өөрынгөө хубитые оруулхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллахаар зориглонхойбди.

Т. ПЕТРОВА,
магазинай секциин даагша.

ШЭНЭ ЗОРИЛГОНУУД

ЗАХААМИН. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ hү, мяха ехээр үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ тушааха түсэбөө урагшатайгаар дүүргэхын түлөө ажалай тэмсэлдэ орохон Захааминай районой СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой малшад hаяхан дээшэлүүлэгдэhэн уялга абажа, зунай бэлшээриин үедэ мал ажалай продуктнуудые элбэгээр үйлэдбэрилжэ бэлэдхэхээр үүсхэл гаргаа. Нёдондо дурсагдагша совхозой үхэршэд 2547 бүрүү, хашарагуудые зунай бэлшээридэ гаргажа, 120 үдэрэй туршада шэгнүүрыень 2835 центнерээр гэхэ гү, али үхэр бүхэнөө дунда зэргээр 111,1 центнерээр нэмээhэн байна. Тиихэдэ гурбадахи отделениин үхэршэд горитойхон амжалта туйлаа hэн. Зунай бэлшээриин үедэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ зургаан гүүртэнүүдэй табанайнь коллектив үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые хоногой 1000 граммhаа бага бэшээр нэмээhэн байна. Дүршэлтэй малшад Дамдин Данзанов, Сергей Дашеев гэгшэд малаа hайнаар таргалуулжа шадаhан байна.

Байгша оной зун совхозэй үхэршэд хадалиг бэлшээридэ 2680 бүрүү, хашарагуудые гаргахаар гүүртэнүүдые бүридхэн байгуулна. Эдэнэр зунай бэлшээриин 120 үдэрэй туршада малайнгаа шэгнүүрые 3216 центнерээр гэхэ гү, али үхэр бүхэнөө 120 килограммаар дээшэлүүлхэ зорилго хараална. Энээнэй ашаар ажахы тус бүрээ 320 килограмм шэгнүүртэй 600 шахуу үхэр гүрэндэ тушааха аргатай болохо юм.

Эдэ үдэрнүүдтэ совхозой үхэршэд холын хадалиг бэлшээридэ гарахаар түлэг дундаа бэлдэжэ байнад.

Т. БАДМАЕВА.

ХАНИ ЁҺОНОЙ АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй уряалаар ТПК-гай ЦК-гай Генеральна секретарь, КНДР-эй Президент Ким Ир Сен түрүүтэй КНДР-эй партийно-гүрэнэй делегаци хани ёhоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ошохоёо мордобо.

ТПК-гай ЦК-гай Политбюрогой Президиумэй гэшүүн, КНДР-эй арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министр О Дин У, ТПК-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КНДР-эй Захиргаанай Соведэй Премьер Кан Сен Сан, ТПК-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КНДР-эй Вице-Президент Ли Ден Ок, ТПК-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Захиргаанай Соведэй Премьерэй орлогшо, КНДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Ким Ен Нам, ТПК-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КНДР-эй Захиргаанай Соведэй Премьерэй орлогшо Кон Дин Тхэ гэгшэд делегациин бүридэлдэ ороно. КНДР-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Квон Хи Ген мүн лэ делегациин бүридэлдэ оролсоно.

ТПК-гай ЦК-гай Политбюрогой Президиумэй гэшүүн, ТПК-гай ЦК-гай секретарь Ким Чжон Ир, ТПК-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд, гэшүүндэ кандидадуүд, ТПК-гай ЦК-гай секретарьнар, КНДР-эй Захиргаанай Соведэй Премьерэй орлогшонор Чхонджин хотын вокзал дээрэ делегациие үдэшэбэ.

ЗАБАЙКАЛЬСК. (Шэтын область). (ТАСС). Ким Ир Сен түрүүтэй Корейн Арадай-Демократическа Республикын партийно-гүрэнэй делегаци майн 18-да эндэ богонихон саг соо тогтоhон байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Б. Язкулиев, КПСС-эй Шэтын обкомой нэгэдэхи секретарь М. И. Матафонов, СССР-эй МИД-эй генеральна секретарь Ю. Е. Фокин, СССР-hээ КНДР-тэ байдаг элшэн сайд Н. М. Шубников, Шэтын областной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Г. В. Попов, Забайкалиин сэрэгэй округой сэрэгүүдые командалагша генерал-полковник С. И. Постников, мүн КНДР-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Квон Хи Ген вокзал дээрэ делегациие угтаба.

ПАРТИИН ҮНЭН СЭХЭ ТУҺАЛАГША

Хүгжэлтэ түгэс социализмын обществодо комсомолдо бии байгаа асари ехэ арга боломжонуудые үрэ түгэсөөр хэрэглэхэ гэhэн шухала даалгабари партиин дайшалхы туhалагшадаа, халаандаа үгэдэг гээшэ гэжэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай майн 18-да Москвада болоhон пленум дээрэ хэлсэгдэhэн байгаа.

КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1984 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдэй, тэрээн дээрэ нүхэр К. У. Черненкын хэлэhэн үгын үндэhөөр, комсомолой организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Бүри hайнаар хүдэлхэ, Эхэ оронойнгоо саашадаа hалбаран хүгжэлгэдэ ехэ хубитада оруулха гэhэн партиин уряада хүбүүд, басагад ажал хэрэгээрээ харюусадаг юм гэжэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. М. Мишинэй элидхэл соо. хүнүүдэй хэлэhэн үгэнүүд дотор тэмдэглэгдээ. Комсомолдо В. И. Ленинэй нэрын олгогдоhоор 60 жэлэй ойдо зорюулагдажа, орон доторнай дэлгэрhэн эдиршүүлэй габшагай ажалай вахта энээниие элирхэйлэн гэршэлнэ.

Арадай депутадуудай Соведүүлтэй комсомолой хамтын хүдэлмэриин онол аргануудые нарижуулан hайжаруулгада, гүрэн түрэеэ хүтэлбэрилгэдэ хүбүүд, басагадай дүүргэдэг үүргые дээшэлүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдаhан байна. Совет засагай зургаануудай түлөөлэгшэдтэ комсомол али бүхы туhаламжа үзүүлхэ, тэдэнэй туд бүхэнэй hунгагшадай этигэл найдалые нэрэтэй сологойгоор харюулхыень оролдохо ёhотой гэжэ тэмдэглэгдээ.

Юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй hургуулиие хубилган шэнэлэлгэдэ комсомолые саашадаа эдэбхижүүлхэ талаар шэглүүлэгдэhэн хэмжээнүүдые пленум тодорхойлбо. Комсомолой, пионерэй, hурагшадай ниитын эмхинүүдэй ажал ябуулгые үндэhөөрнь hайжаруулха, hурагшадые үзэл сурталай-политическэ, ажалай ба сэдьхэл бодолой талаарнь хүмүүжүүлгые hайжаруулха, тэдэнэй үүсхэл эдэбхиие үргэнөөр хүгжөөхэ шухала.

Залуушуул болон студентнэрэй Бүхэдэлхэйн XII фестивальда бэлдэлгэдэ ВЛКСМ-эй организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Тэрэниие Москвада үнгэргэхэ тухай комсомолой үүсхэлые бүхы дэлхэйн түрүү үзэлтэй эдир наhатан улам үргэнөөр дэмжэхэ байха гэжэ тэмдэглэгдээ.

(ТАСС).

ХҮН БҮХЭНЭЙ ХЭРЭГ

Байгаали хамгаалгын бүхэроссин бүлгэм (ВООП) 60 жэлэйнгээ ойе угтажа байна. Партиин XXVI съездын ба КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдhээ уламжалан гараhан тус бүлгэмэй эмхинүүдэй зорилгонуудые hаяхан Москвада болоhон ВООП-ой центральна соведэй үргэдхэгдэhэн пленум зүбшэн хэлсэбэ.

Байгаали хамгаалха талаар хүдэлмэриие үсэд шангаар ябуулха, оршон тойронхи байгаалиин хиналтые шууд hайжаруулха гэhэн үе сагай болон хүгжэлтэ дэбжэлтын дээдын эрилтэ манай партиин программна хараа заабаринууд дотор табигданхай.

Элидхэлшэ — ВООП-ой центральна соведэй президиумэй түрүүлэгшэ, ВАСХНИЛ-ай академик В. Н. Виноградов болон үгэ хэлэhэн бусад нүхэд оршон тойронхи дайдые хамгаалгатай ба байгаалиин нөөсэнүүдые бодомжотой зүбөөр хэрэглэлгэтэй холбоотой асуудалнуудай экономическа ба социальна ехэ удха шанарые харуулhан байна.

Байгаали хамгаалха зорилгонуудые шиидхэлгын hайн hайхан хэрэгтэ хүсэлэл оролдолгонуудаа арьбадхахые ВООП-ой коллективүүдые болон гэшүүдые пленум уряалhан байна.

(ТАСС).

АРАД ЗОНОЙ АША ТУҺАДА

ОЛОН ҮНДЭҺЭ ЯҺАТАНҺАА бүридэдэг совет кинематографиин уран бэлигтэн шэнэ общество байгуулжа байhан хүниие үзэл сурталай —сэдьхэл бодолой талаарнь бүридүүлэн хүмүүжүүлгэдэ Коммунис партиин үнэн сэхэ туhалагшад хододоо болодог байгаа, саашадаашье болохо юм.

Искусствын эгээл олоной хабаадалгатай зүйлэй хүмүүжүүлхы хүсэн түгэс арга боломжонуудые үндэрөөр сэгнэхэдээ, парти киногой ажал ябуулагшадай зохёохы бэдэрэлгэнүүдые коммунизмын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр алба хэхыень залан сэхээр, ленинскэ ёhоор сэсэн мэргэнээр шэглүүлдэг, тэрэнэй үрэ түгэс хүгжэлтэдэ али болохоор нүлөөлдэг байна.

Кинематографиин хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна зүблөөн майн 18-да Москвада, «Октябрь» гэжэ киноконцертнэ зал соо болобо. «Кинофильмнүүдэй үзэл сурталай — уран hайханай хэмжээе саашадань дээшэлүүлхэ, кинематографиин материально-техническэ баазые бэхижүүлхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бэелүүлхэ талаар киногой эмхинүүдэй зорилгонуудые зүблөөндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Г. А. Алиев, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. В. Зимянин, КПСС-эй ЦК-гай таhагуудые даагшанар Б. И. Стукалин, В. Ф. Шауро, партийна, совет ба ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, киногой мастернууд, литература болон искусствын ажал ябуулагшад президиумдэ hyyгаа.

СССР-эй Госкиногой түрүүлэгшэ Ф. Т. Ермаш элидхэл хэбэ. Кинематографиие хүгжөөлгын асуудалнуудаар КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол баталан абалга совет киноискусствын ажабайдалда гайхамшагта үйлэ хэрэг болобо гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Манай кинематографта саг үргэлжэ хандуулагдажа байдаг ехэ анхарал оролдолго, олон янзын гол шухала асуудалнуудые тэрэнэй гүнзэгыгөөр ойлголго, тэдэниие шиидхэхэдэнь ашаг үрэ ехэтэй тодорхой туhаламжа үзүүлэлгэ энэ документ дотор тодо хурсаар харуулагдажа байна. Киногой бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэhөө элидхэлшэ КПСС-эй Центральна Комитедтэ, Совет правительствада, нүхэр К. У. Черненкэдэ гүнзэгы сэдьхэлhээ баяр баясхалан хүргэбэ.

Һүүлэй жэлнүүдэй Эсэгэ ороной кинематографай туйлаhан амжалтанууд тухай саашадаа тогтожо хэлэхэ зууряа, шиидхэгдээгүй зорилгонуудта гол анхаралаа хандуулhан байна. Манай ажабайдалай ерээдүйдэ гүнзэгы этигэл найдал экран дээрэ тобойсо харуулагданагүй, hажааха жэшээнүүд хомор байна гэжэ харагшад, олониитэ киноe тон зүбөөр шүүмжэлнэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Һонигүй, гүнзэгы удхагүй, ажабайдалда мүртэй хабаагүй, совет хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэлые дайрахагүй картинанууд үсөөн бэшэ гаргагдана.

Манай үе сагай hайн геройн образые гүнзэгыгөөр харуулалгаhаа киноискусствын хүгжэлтэ дэбжэлтэ сэхэ дулдыдадаг байна. Мүнөө үедэ энэ асуудалые шиидхэхэ гээшэ урдынхидал мэтэ онсо шухала, гол зорилго байhаар. Манай гүйлалтануудые, ажабайдалай совет түхэл шэнжын булюу галые, манай үеын баатар габьяата ажалшадай шэнэ шэнжэнүүдые экран дээрэ тодо хурсаар, тобоймо hонороор харуулха гээшэ кинематографистнуудай ажал ябуулгын гол шэглэл болоно. КПСС-эй XXVII съездэ парти болон бүхы арадай бэлдэжэ байлга манай үе саг тухай фильмүүдые байгуулха хэрэгтэ, зохёохы бэдэрэлгэнүүдтэ шэнэ түлхисэ үгэнэ.

Кинематографида сэрэгэй-патриотическа, интернациональна темэнүүдые гүнзэгыгөөр харуулха гээшэ шухала удха шанартай гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ. Эб найрамдалай хэрэгтэ хархис, дайсан харша империализмын уг унгиие элирхэйлэн харуулhан шэнэ фильмүүдые зохёон буулгахыень тэрэ кинематографистнуудые уряалаа. Бидэ амгалан тайбан хүнүүдбди.

Киноискусствын ниитын үүргэ нүлөөе дээшэлүүлхэ асуудалнуудта, зохёохы халаaниие хүмүүжүүлгын зорилгонуудта, киноискусствын бусад асуудалнуудта элидхэлшэ тогтожо хэлэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бэелүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри урдамнай табигдана гэжэ Ф. Т. Ермаш элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ хэлэбэ. Энэ хадаа коммунис байгуулалтада кинематографай үүргэ дээшэлүүлхэ талаар шэглүүлэгдэhэн партиин захяа заабари, гүрэнэй даабари болоно гэжэ тоолохо ёhотойбди.

Элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадагшад совет киноискусствын үндэр дээдын уг зорилго, обществын оюун ухаан бодолдо үүргынь улам ургажа байhан тухай хэлэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол хадаа совет киноискусствые саашадань хүгжөөхэ ёhотойл гүрэнэй түсэб болоно гэжэ режиссер С. А. Герасимов түрүүлэн трибунада гаража үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Кино хадаа манай үе сагые эгээл үргэнөөр, дэлгэрэнгыгээр харуулха зүйл болоно. Тэрэнэй хүсэн хизааргүй ехэ.

«Мосфильм» гэжэ киностудиин генеральна директор Н. Т. Сизов, Литвагай ССР-эй актер Д. Ю. Банионис, Украинын ССР-эй Госкиногой түрүүлэгшэ В. Я. Стадниченко, актриса Л. А. Чурсина, СССР-эй Кинематографистнуудай холбооной правлениин нэгэдэхи секретарь Л. А. Кулиджанов, Туркмениин ССР-эй актриса М. Аймедова, режиссернууд Е. С. Матвеев, С. Ф. Бондарчук, Н. С. Михалков (Москва), болон бусад зүблөөн дээрэ үгэ хэлээ.

Суглаагшадта хани халууняар угтагдажа, Г. А. Алиев зүблөөн дээрэ үгэ хэлэбэ.

Партиин Центральна Комитедэй, ЦК-гай Политбюрогой, нүхэр К. У. Черненкын эльгээhэн халуун амаршалгые, hайн hайхан хүсэлэнгүүдые тэрэ зүблөөндэ хабаадагшадта дамжуулаа.

Мүнөөдэрэй зүблөөнэй хүдэлмэри, манай ороной ниитын ба политическэ бүхы ажабайдалдал адли, КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1984 он) Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин шиидхэбэринүүдэй, Константин Устинович Черненкын хэлэhэн үгэнүүд соохи заабари зүбшэлнүүдэй, тобшололнуудай тодорхой нүлөөн доро үнгэржэ байна гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Эдэ бүгэдэ КПСС-эй XXVI съездын тодорхойлhон, Центральна Комитедэй удаадахи Пленумүүд дээрэ батадхагдаhан манай партиин ленинскэ генеральна хараа шэглэлэй хэлбэришэгүй байhые шэнэ хүсэтэйгөөр элирхэйлэн харуулаа, арадай олон янзын зохёохы ажал ябуулгада шэнэ түлхисэ үгөө.

Хүгжэлтэ түгэс социализмын эрхэ байдалда литература болон искусство совет хүнүүдэй оюун ухаан бодолдо улам ехэ удха шанартай боложо байна гэжэ манай парти, КПСС-эй ЦК тоолоно. Уран hайханай баялигуудта олониитые үргэнөөр хабаадуулангүйгөөр, дүрбэн тэгшэ хүнүүдые хүмүүжүүлжэ шадахагүй байнабди.

Ажалшадые коммунизмын үндэр дээдын уг зорилгонуудаар хүмүүжүүлхэдэнь, тэдэнэй ухаан бодолые, үзэл сурталые, сэдьхэл бодолые баяжуулхадань, социалис Эхэ орондоо дурлалай нангин мэдэрэл олгоходонь, совет литература болон искусствын ажал ябуулагшад зохёохы ажал хэрэгүүдээрээ түрэл партидаа эдэбхитэйгээр туhалдаг гээшэ. Совет кинематографиин хүдэлмэрилэгшэд энэ hайн hайхан зорилгые шиидхэлгэдэ ехэ хубитаяа оруулдаг юм. Кино хадаа партиин үзэл сурталай хүдэлмэриин, харагшадые хүмүүжүүлгын, гэгээрүүлгын хүсэтэ зэбсэг мүн болоно. Мүнөөнэй оршон байдалда тэрэнэй совет арадта, коммунизмын хэрэгтэ бүри hайнаар, үрэ түгэсөөр алба хэхэ наань, тон шухала байгаа. «Кинофильмнүүдэй үзэл сурталай-уран hайханай хэмжээе саашадань дээшэлүүлхэ, кинематографиин материально-техническэ баазые бэхижүүлхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол баталан абахадаа, КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет энээндэ үндэhэлhэн байха юм.

Энэ тогтоол совет кинематографиие саашадань хүгжөөхэ тодорхой программа болоно.

Тогтоол соо үзэл сурталай-уран hайханай ёhо гуримай зорилгонууд, эрилтэнүүд кинематографиин материально-техническэ баазые хүгжөөхэ, тэрэнэй эмхидхэлэй, мүнгэн hангай ба ажахын гол шухала асуудалнуудые шиидхэхэ талаар шэглүүлэгдэhэн үргэн ехэ хэмжээнүүдтэй нягта холбоотой байна.

Совет кинематографистнуудта омогорхохо юумэн бии. Социалис реализмын искусствын партида, арадта хабаатай байлгын ленинскэ хэлбэришэгүй гол ёhонуудые хүтэлбэри болгон, тэдэнэр олон арбаад фильмүүдые зохёон буулгаа. Эдэ бүгэдэ түрүүшын табан жэлнүүдэй барилгашадай эршэ хүсые, зориг эрмэлзэлые арьбадхаhан, фашис эзэрхэг түримхэйшүүлые илаhан олон миллион хүнүүдтэ Эхэ орондоо дуратайгаар хүмүүжүүлхэдэнь партидаа туhалhан байна. Манай үедэ экранай мастернууд совет соёлые үзэл сурталай талаар баяжуулна. Уран бэлигтэн ажабайдалтай нягта холбоотой байhан дээрэhээ тэрэниие гүнзэгыгөөр, тодо хурсаар, үнэншэмэ зүбөөр харуулдаг байhаараа олоной дура татана.

Мүнөө үе сагые уран hайханай талаар гүнзэгыгөөр удхалан харуулха хүсэлэн хадаа совет киногой үни холын ёhо заншал мүн. Гэбэшье мүнөө тэрэниие саашадань хүгжөөхэ шухала. Хүгжэлтэ түгэс социализмые нарижуулан hайжаруулгада хабаатай хурдан түргэн хүгжэлтэтэй түүхэтэ үе сагта шэлжэн ороод байнабди. Хүниие социальна ба сэдьхэл бодолой талаарнь нарижуулан hайжаруулга хадаа уран hайханай шэнжэлгын гол зүйл болоно. Искусствын аргаар тэрэниие али бүхы талаhаань гүнзэгыгөөр тодорхойгоор харуулха гээшэ үе сагай хүгжэлтэдэ, тэрэниие хубилгаалгада эдэбхитэйгээр хабаадаха гэhэн удхатай бшуу. Зүгөөр ахир тулюур, социальна бодото байдалые гүйсэд дүүрэнээр харуулжа шадахагүй, мүнөө үеын хүн тухай, манай үе саг тухай гүнзэгы ойлгомжонуудые hулаар харуулhан «зурагланнуудай» экран дээрэ гаргагдадаг байhаниинь халагламаар.

Бодото байдалые үнэн зүбөөр, уран хурсаар, али бүхы талаhаань гүнзэгыгөөр шэнжэлэн харуулhан зохёолнууд лэ амжалта туйладаг, ута наhа наhалдаг гээшэ. Һайн, совет хүнүүдтэ дүтэ, тэдээндэ ойлгосотой геройнуудые совет кинематографhоо хүлеэнэбди. Һайн герой хадаа гүнзэгы ухаан бодолтой, хүсэн түгэлдэр, hайхан сэдьхэлтэй, ажалша бүхэриг, али бүхы абари зангаараа дура татама, эрэлхэг зоригтой хүн байха ёhотой. Иимэ хүниие экран дээрэ харуулха шухала. Бодото байдалда иимэ хүнүүдэй олон миллион байгаашье hаань, экран дээрэ hулаар харуулагдана.

Манай ажабайдалай бүхы шатануудта гурим журам тогтоохын, hайхан сэдьхэлтэй хүниие хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие шэнэ шатада гаргахын тула парти шухала хэрэгтэй бүхы юумэ хэнэ. Жаяг журам болон эмхидхэлые бэхижүүлхын түлөө, хүн бүхэнэй hэшхэлээрээ, харюусалга ехэтэйгээр, үрэ түгэсөөр, hайн шанартайгаар хүдэлхын түлөө, ажабайдалай социалис шэнжэдэ зүрюу харша бүхы юумые бодото байдалhаа усадхахын түлөө тэмсэхэ гээшэ партиин эрид шууд, саг үргэлжэ бэелүүлжэ байдаг политика мүн. Энэ тэмсэлдэ киногой ажал ябуулагшад бүри эдэбхитэйгээр, нүлөө ехэтэйгээр хабаадалсаха ёhотой.

Зүблөөндэ хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, нүхэр К. У. Черненкэдэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые ехэ дэбжэлтэтэйгээр абаба.

(ТАСС).

БУРЯАДАЙ АССР-эй ЛИТЕРАТУРЫН, ИСКУССТВЫН ҮДЭРНҮҮД ЗЭДЫН РАЙОНДО

ГҮН СЭДЬХЭЛЭЙ БАЯР

…луушуул А. Перепечай, О. Аюрова гэгшэдэй бэлиг шадабариие нэрьемэ альга ташалгаар угтаhан байна. Айлшад нютагайнгаа суута хүбүүнэй нэрэ зүүжэ ябаhан колхозой hүнэй комплексдо, мүн түрүү хонишон М. Г. Сахияевай отарада ошожо, малшадай байра байдалтай, ажал хэрэгүүдтэйнь танилсаа, хани халуунаар хөөрэлдөө.

Х. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын академическэ театрайхид Борьёогой совхозой ажалшадта «Барабанщица» гэжэ зүжэг табижа, харагшадай магтаалда хүртэбэ. Тиигээд тэдэнэр Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Г. Л. Рабдаевай отарада хүрэбэ. Энэ уулзалгын үедэ нүхэр Рабдаев иигэжэ хэлээ:

— Би искусство, литературада ехэ дуратай хүм. Улаан-Үдэ ошохо бүхэндөө тэнэй театрай зүжэг заатагүй хараха гэжэ оролдогшоб. Олон зүжэгүүдыетнай хаража hайшааhан, баясаhаншье байхаб. Тэдэ, зүгөөр мүнөө үеын шухала асуудалнуудта зорюулагдаhан, Коммунизм байгуулжа байhан ажалша зоной образуудые гүнзэгыгөөр шэнжэлhэн зүжэгүүд танай репертуарта үсөөн гэжэ hанагдана. Юрын харагшад, бидэнэрэй hанамжануудые хараадаа абаха бэзэт гэжэ найданаб...

Гүрэнэй ород драмын театрай артистнар А. Дударевай «Порог» гэжэ зүжэгые «Октябрьский» совхозой ажалшадай, Зэдэ станциин хүдэлмэришэдэй урда табиба. Тиихэдэ СССР-эй арадай артист Б. Ямпилов түрүүтэй бүлэг композиторнууд Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой Сагаатын полевой станда хүрэжэ, эндэхи механизаторнуудтай уулзаhан байна. Таряашад А. Андреев, Ю. Ирдынеев, К. Раднаев болон бусадай зохёоhон дуунуудые hайн мэдэхэ байhанаа элирхэйлбэ. Тэдэнэр композиторнуудые хододоо иигэжэ хүдөө нютагуудаар ябажа, ажабайдалай гүн соohоо шэнэ аялга дуунуудые зохёожо байхыень хүсэhэн байна.

Оёорой совхозой малшад, Петропавловкын промышленна предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд «Лотос», «Байгалай долгинууд» гэhэн ансамбльнуудай концертнүүдые хаража, урмашаба. Бага-наринаархид нютагайнгаа басаган — поэтесса Г. Раднаевае угаа халуунаар угтахаhаа гадна, Ч-Р. Намжилов, Г-Д. Дамбаев, К. Карнышев гэгшэдэй зохёохы ажалтай танилсаа.

Районой соёлой байшангууд болон клубуудта буряад артистнуудай хабаадалгатайгаар буулгагдаhан уран hайханай фильмнүүд табигдана.

Н. НАМСАРАЕВ,
манай тусхай корр.

РСФСР-эй ГҮРЭНЭЙ ШАНГУУДАЙ ТАЛААР РСФСР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ КОМИССИҺАА

Литература, искусство ба архитектурын талаар РСФСР-эй Гүрэнэй шангуудые олгохо РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Президиумэй комисси 1984 оной РСФСР-эй Гүрэнэй шангуудые олголгодо зохёолнуудые байгша оной июлиин 1 болотор абаха байна.

Гүрэнэй, ниитын ба зохёохы эмхинүүд зохёол бүтээлнүүдые, шангуудые олголгодо дурадхал табижа шадаха.

1983 оной июниин 15 болотор толилогдоhон (харуулагдаhан, баригдаhан) зохёолнуудые комисси хаража үзэхэ байна.

Шан олголгодо хабаатай асуудалнуудаар РСФСР-эй Гүрэнэй шангуудые олгохо РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Президиумэй комиссида иимэ адресаар хандаха: 103274, Москва, Краснопресненскэ набережна, 2-дохи байшан, телефонууд: 205-59-16, 205-59-77.

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ hуралсал

УЛАМ ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР НҮЛӨӨЛХЭ

1983—1984 онуудай экономическа hуралсалай жэл Оохойн модоной комбинадта нилээд амжалтатайгаар түгэсөө. Энэ хэрэгые хүтэлбэрилхэ талаар захиргаантай, мэргэжэлтэдэй хамта партиин комитедэй ябуулhан эмхидхэлэй хүдэлмэри hайн үрэ дүнгөө үзүүлээ гэжэ hанагдана.

hуралсалай жэлэй урда тээ парткомой заседани дээрэ экономическа hуралсалай гол зорилгонууд хараалагда hэн. «Забайкалец» нэгэдэлэй hургуулинуудта зүүрлэлгээр, парткомой тоггоолоор эмхидхэгдээ 41 hургуули эмхидхэгдэжэ, «Бригадын ажахын тооссон» гэжэ курсаар 710 хүдэлмэришэд, тодорхой экономикын хоёр hургуулида — «Гаргаша багатай экономико» гэжэ курсаар инженерно-техническэ 90 хүдэлмэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд hуралсаа.

Экономическа hуралсалай советэй түсэб соо эмхидхэлэй болон пропагандистнуудай бэлэдхэл hайжаруулха хүдэлмэри хараалагдаа hэн. Энэ түсэбэй ёhoop, hуралсалай жэлэй эхиндэ пропагандистнуудай семинар үнгэрөө. Саашадаа тэдэнэй hуралсал hapa бүхэндэ шэнэ-шэнэ темэнүүдтэ зорюулагдажа, бүхыдөө жэл соо 7 тиимэ семинар үнгэрөө. hуралсалай үедэ шудалагдажа байhан материалнуудые коллективүүдэй ажал хэрэгтэй холбоо тухай гол зорилго семинарнуудта табигдадаг байгаа. Тэндэ пропагандистнуудта коллективүүдэй хүдэлмэриин тодорхой дүнгүүд тухай мэдээсэгдэжэ, hайн таланууд нэрлэгдэжэ, мүн эгээл шухала гэхэдэ, дутуу дундануудаа элирүүлжэ, тэдэниие арилгахын тухай хөөрэлдөөн болодог hэн. Предприяти, цех, бригаданууд хүдэлмэриин дүнгүүдые согсолжо, хэшээлнүүдэй үедэ тэдэниие зохилдоор хэрэглэхэ талаар совет эхэ оролдого гаргаа. Семинарнуудай hүүлээр пропагандистнууд гол түлэб өөhэдынгөө хэшээлнүүдтэ бэлдэдэг байгаа. Комбинадай гол мэргэжэлтэдые семинарнуудта урижа үгэ хэлүүлхэдэ, мүн лэ туhатай байгаа.

Нэмэл хэшээлнүүд тон hонирхолтойгоор үнгэрдэг юм. Хэшээлнүүдэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсэхэдээ, пропагандистнууд өөhэдынгөөшье дүй дүршэлөөр андалдадаг байгаа.

Тиихэдэ экономическа hургуулинуудай пропагандистнууд КПСС-эй обкомой, райкомой, «Забайкалец» нэгэдэлэй үнгэргэдэг семинарнуудта хэдэн дахин хабаадаhан байна.

Жэлэй туршада экономическа hуралсал Советэй гол үргэлжын хиналта доро байгаа юм. Ажалай ба салин хүлhэнэй таhагай начальник П. Я. Шевелёв, техническэ хиналтын таhагай начальник Л. И. Дормидонтова, капитальна барилгын таhагай начальник П. Г. Ковалькова, ахалагша инженер Г. В. Шипицына, РСУ-гай экономист В. М. Смолина гэгшэд хүдэлмэреэ hайнаар эмхидхэжэ, hургуулинуудай hуралсалаа эрхимээр үнгэргэдэг байна.

Ажалай эмхидхэл hайжаруулха, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ зорилго hургуулинуудай үедэ шиидхэгдэжэ, hургашад олон асуудалнуудые пропагандистнуудай урда табижа, өөhэдөө дурадхалнуудые оруулдаг юм.

Жэшээнь, КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон, В. А. Павлов түрүүтэй технологическа зомгооhо гаргадаг бригадын гэшүүд ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхын тула өөhэдынгөө үүсхэлээр бригадынгаа бүридэлые нэгэ хүнөөр хороожо, бүтээсэеэ 10 процентээр нэмээhэн байна.

Нэгэдэхи доодо складта, КПСС-эй Загарайн райкомой бюрогой гэшүүн И. И. Кузнецов түрүүтэй модо хэмжүүрлэн тайрадаг бригадын хүдэлмэришэдэй дурадхалаар ПЛХ түхэлэй түхеэрэлгэ дээрэhээ түлеэн болохо тайрадаhануудые илгаха транспортёр тодхогдонхой. Тэрэнэй ашаар хоёр халаанhаа хоёр хүн сулөөлэгдэжэ, бригадын ажалай бүтээсэ 4 процент нэмээ.

hургуулинуудта hурадаг хүдэлмэришэд П. Н. Истомин, С. Ф. Протасов, В. Г. Иванов ажал хэрэг hайжаруулха, үйлэдбэриин гаргашануудые хороохо шэглэлтэй 3-4 уралан нарижуулгын дурадхалнуудые оруулаа.

Тодорхой экономикын hургуулиин hурагшад: конструкторска бюрогой начальник А. Н. Титов 7 мянган түхэригэй ашаг олзотой 4 дурадхал, доодо складай начальник Г. А. Балаганский 4,2 мянган түхэригэй олзотой 4 дурадхал оруулаа. Бүхыдөө комбинадай экономическа hургуулинуудай hурагшад 28 мянган түхэригэй ашаг олзотой 42 дурадхал оруулhан байна.

1983 ондо болон энэ оной түрүүшын кварталда үйлэдбэриин ашаг үрэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар экономическа hуралсал hайн нүлөө үзүүлээ. Продукци худалдаха түрүүшын кварталай түсэб 102,9 процент дүүргэгдэжэ, ажалай бүтээсэ түсэбэй ёhoop 6,6 процентын оронда 8 процент дээшэлжэ, продукциин өөрын үнэ сэн 10 мянган түхэригөөр хямдараа.

Олохон бригада, халаанууд табан жэлэй гурбан жэлэй даабаринуудые болзорhоо урид дүүргээд, мүнөөшье графигhаа холо урид ябажа байнхай.

Жэшээнь, И. И. Кузнецовой бригада 1 миллион кубометр модо хэмжүүрлэн тайрахын түлөө мүрысөөндэ оролсон, уялгаhаа гадуур 32 мянган кубометр хюрөөдөө.

Хайрсаг дархалха хабтагайнуудые хюрөөдэдэг Г. Г. Ивановой бригада 1985 оной майн тоосоогоор хүдэлжэ, түсэбэй ёhoop 4763 кубометрэй оронда 6523 кубометр модо хюрөөдэжэ бэлдээ.

Технологическа зомгооhо үйлэдбэрилдэг В. А. Павловай бригада, табан жэлэй эхинhээ тоолобол, даабаряа 118 процент бэелүүлээ.

Тиихэдэ Ю. И. Денисовэй бригада мүн лэ 1985 оной тоосоогоор хүдэлжэ, түсэбhөө гадуур 7 мянган кубометр модоной продукци вагонуудта ашаа.

hуралсалайнгаа программые манай hургуулинууд гол түлэб дүүргээ. Тэрээнhээ гадна КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он), ээлжээтэ бэшэ февралиин (1984 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд шудалагдаа. Тэрэшэлэн ээлжээтэ нийтэ полит-үдэрые үгтүүлан, КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1984 он) Пленумэй материалнуудые гүйсэд шудалхаар экономическа hургуулинуудай hурагшад бэлдэжэ байнхай.

Комбинадай дирекци, партком, экономическа hуралсалай Совет түгэсэhэн жэлэй дүнгүүдые шүүбэрилэн үзөөд, дутуу дундануудые элирүүлжэ, үйлэдбэриин эсэсэй үрэ дүнгүүдтэ улам эдэбхитэйгээр нүлөөлхэ хүсэтэй экономическа hуралсалые саашадань hайжаруулха хэмжээнүүдые хараалаанхай.

Ц. ЦЫБАНОВ,
Буряадай АССР-эй габьяата экономист.

АЖАБАЙДАЛТАЙ ХОЛБООТОЙ

Түнхэнэй совхоздо экономическа hургуулиин түгэсхэлэй хэшээл үнгэрөө. Тодорхой экономико шудалдаг энэ hургуулида совхозой дээдэ болон тусхай дунда hургуулитай бүхы мэргэжэлтэд хабаададаг юм. Нэрлэгдэhэн hургуулиин хүтэлбэрилэгшөөр совхозой директор В. Ж. Сыренов хүдэлдэг.

hуралсалай жэлэй дүнгүүдые сотсолhон хэшээл дээрэ олон асуудалнуудта тодорхой харюу үгтэбэ. Юрэнхы дээрээ совхозой партиина организациин (секретарь С. Д. Гыргенкинов), хүтэлбэрилэгшэдэй анхарал hайнаар хандуулhанай ашаар hургуулиин hуралсалай жэл үндэр хэмжээндэ дүүрэбэ.

Совхозой ахамад агроном С. Ж. Жамбалов «Бригада — хамтын хүмүүжүүлэгшэ» гэhэн темээр hонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэжэ, тобшолол хээ.

Тэрэ гол анхаралаа ажалша коллективүүдэй үүргэ дээрэ тогтожо, хамтын подряд гээшые тараан ажал дээрэ яагаад хэрэглэхэб гэжэ шагнагшадта ойлгуулжа үгөө. Энэ совхоздо нёдондо тараан ажалда нэгэ бригада хамтын подрядаар хүдэлhэн юм. Харин мүнөө жэлдэ тараан ажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэд нэгэ нарядаар хүдэлхэнь.

Үйлэдбэри дээрэ ажалай журам hайнаар табигдаhан байбал, заатагүй амжалта туйлагдадаг гэжэ шагнагшад тобшолол хэбэ. Жэшээнь, 1983 оной нажар үбhэ хуряалта дээрэ залуу коммунист Д. Ц. Шалдановай хүтэлбэрилдэг звено hайн амжалта туйлаа hэн. Энэ звено совхоз соогоо түрүүлэн үбhэ абаха түсэбөө дүүргээ. Звеногой гэшүүдэй дунда хажуу тээшээ хазагайрха, архидахашье дуратай хүнүүд байбашье, шанга журамай ашаар яhала урагшатай хүдэлэлсэжэ гараа. Иимэрхүү жэшээнүүд энэ совхоздо олон.

Үбhэ хуряалгаяа дүүргээд, Д. Шалдановай звено МТФ-эйн байрые заhабариляжа эхилээ hэн. Д. Шалданов Шартайн hүнэй фермые даагшаар хүдэлдэг.

Экономическа hургуулиин хэшээлнүүдтэ теоретическэ материалнуудые үзэхэдөө, пропагандистнь Владимир Жалсаранович совхозойнгоо байдалтай нягта холбоотойгоор хөөрэжэ үгэдэг. Түгэсхэлэй хэшээл дээрэ олон тоото баримтанууд совхозой байдалhаа дурсагдаа.

Жэшээнь, энэ совхозой табан hаалишад нэгэ үнеэн бүхэнhөө 3000 килограммhаа доошо бэшэ hү hааха уялга абаа. Тиигээд совхозоороо үнеэн бүхэнhөө дундаа зэргээр жэл соо 2500 килограмм hү hаажа шадабал, энэ ажахы 200 мянганhаа үлүү түхэригэй сэбэр олзо абаха болоно. Нимэ амжалта ажалай бүтээсые түсэбhөө гадуур 1 процентээр нэмээхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые 0,5 процентээр нэмэжэ хямдаруулха гэhэн партиин урлада харюу болоно ха юм.

Эдэ баримтанууд түгэсхэлэй хэшээл дээрэ дурсагдажа, совхозой мэргэжэлтэдэй гол зорилгыень үшөө дахин элирхэйлбэ.

Энэ хэшээл дээрэ ахамад зоотехник А. Ж. Комиссаров, экономист Н. Б. Хохоноева, ахамад инженер Г. Д. Шаглаев, энергетик В. Б. Будаев болон бусад хөөрэлдөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадаа.

Шагнагшад өөhэдынгөө тобшолол соо пилорамада хүдэлдэг коллективтэ, автопаркда ажалай журам hулаар сахигдана гэжэ тэмдэглээ.

Экономическа hургуулиин хүтэлбэрилэгшэ В. Ж. Сыренов тобшолол хэхэдээ, хүн зониие хүмүүжүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулха хэрэгтэй гадна хүдэлмэришэдэй, мэргэжэлтэдэй экономическа hуралсал саашадаашье улам hайжаруулха шухала гэжэ хэлэбэ.

Б. ЦЫРЕНДЫЛЫКОВ.

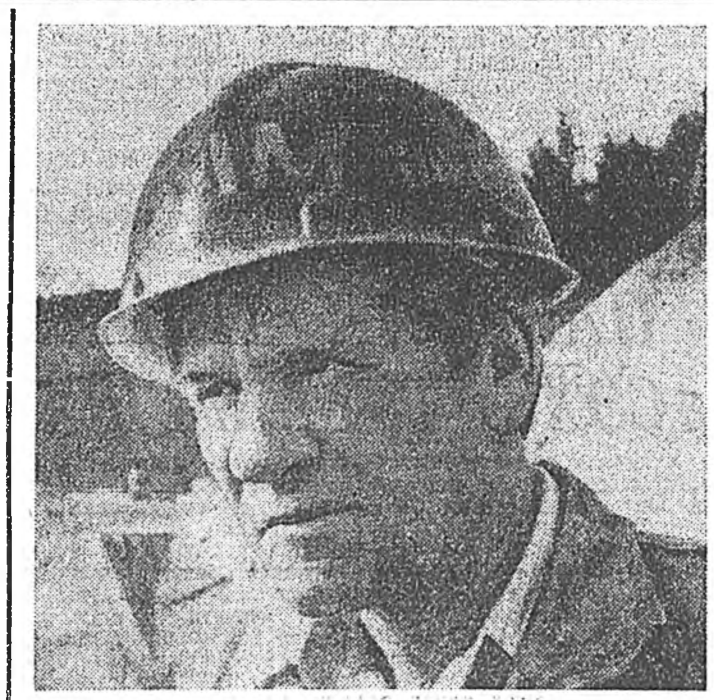
ХАНГАГШАДhАА ДУЛДЫДАНА

Барилга-хабсаралгын «ВолгоградБАМстрой» поездын коллектив хэды оролдоошье hаа, нютагаархинаа ажалай амжалтануудаар баярлуулжа шадабагүй. Түмэр замай Зүүн участогай барилгашадай социалис мүрысөөндэ тэрэ гээгдэжэ ябана.

—Главнижневолжстройн түрэл коллектив бидэниие хүшэр хүндэ байдалда оруулаа,— гэжэ поездын начальник М. Коробков хэлэнэ. — Джамку гэжэ станционно hуурин тосхониие барилгада мэргэжэлтэдээ эльгээhэн байгаа юм. Түмэр бетоноор гол түлэб хангадаг тус коллектив уялганууд тухайгаа ходо мартажархидаг. Мүнөөшье жэлдэ февралиин дүүрэхэ дүтэлөөд байхада олон тосто гүйлтануудай hүүлээр лэ гурбан вагон түмэр-бетон зүйлнүүдые эльгээhэн байна.

Волго дээрэхи хотоhоо ерэгшэд эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажалладаг юм. Алас-Дурнын хүбшэ тайгада тэдэнэр байрын гэрнүүдые, hургуулинуудые, хүүгэдэй саад, түмэр замай воксал баряа. Гэбэшье барилгын материалнуудай саг соогоо эльгээгдэхэгүйдэ, коллектив бахардуу ажаллаха баатай болодог. Бүхы түмэр замаар поезднуудые болзорhоонь урид ябуулха гэhэн Байгал-Амарай түмэр замай коллективүүдэй үүсхэлдэ харюу болгон, волгоградайхид мүнөө жэлэйнгээ уялгануудта горитой заhабари оруулhан байна. Тэдэнэр котельнэ, овощ хадагалха газар, байрын гэрнүүдые, ниитын-худалдаа наймаанай түб ашаглалгада оруулха байна. Шанга түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхэдэнь нютагайхидынь туhалха бэзэ гэжэ барилгашад найдана. Теэдшье тэдэнэртэ жэшээ абахаар хүнүүд бии юм. Жэшээлбэл, «Волгоградстройматериалы» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэл эрхим шанартай хирпиисэ саг болзортонь Джамку эльгээдэг.

(ТАСС).

ШАДАЛАА ГАМНАНГҮЙ

БАМ-ай Буряадай участогай барилгашад Таксимо станциhаа Сюльбан гол хүрэтэр 150 километрэй зайда түмэр харгы барижа, Шэтын участогай барилгашадтай уулзаад, «алтан» рельс табилсаха зорилготой. Барилгашад тоогүй олон горхонуудые, Витим мүрэниие дабажа гараха болоно. Эндэ «Нижнеангарсктрансстрой», «Запбамстроймеханизация», «Мостострой-9» трестнүүдэй бүхы хүдэлмэришэд эбтэй эетэйгээр хүдэлнэ.

670-дахи СМП-гэй коллектив жэлэй эхинhээ социалис мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, дүрбэн hарынгаа түсэбтэ даабариие сүм бэелүүлhэн юм. Тус поездын Николай Шахов Валерий Слепченко хоёрой хүтэлбэрилдэг бригаданууд уhанай ябаха соргонуудые түргэн хабсаргана. Жэшээлхэдэ, Николай Паалович Шаховай хүтэлбэрилдэг бригада уhа урадхуулха соргонуудые зургаан hарын туршада хабсаргаха аад, хоёр hарын туршада hайн шанартайгаар хэжэ дүүргээ. Бригадын гэшүүд үглөөнэй эртын нарачhаа үдэшын орой болотор хүдэлнэ. «КС-5363 А» түхэлэй кранда хүдэлдэг Петр Васильевич Переведенцев кранаа минутынишье туршада миин байлганагүй.

— Минии хүтэлбэрилдэг бригадада дүршэл, шадабаритай болоhон 22 хүн хүдэлдэг. Бидэ Витим мүрэн хүрэтэр 11 сорго хабсаргаха даабариингаа 8 соргыень хабсаргажа, ашаглалгада тушаагаабди. Бүхы ажалаа хамтын подрядай гуримаар бэелүүлнэбди, —гэжэ бригадир Н. П. Шахов хөөрэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: бригадир Николай Павлович Шахов, уhа урадхуулха соргонуудые хабсаргажа байхыень харуулна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

МАНАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

ХҮН БҮХЭН ХАРЮУСАЛГ[illegible]

Мүнөө үедэ Хурамхаанай районой ажахынуудай нииитынгээ малай үбэлжэлгые хэр зэргээр үнгэргэнэ, нарай малаа хайшан гээд гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ хэмжээнүүдые абажа байhыень манай корреспондент районой агропромышленна нэгэдэлэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Владимир Аюшеевич Дандаровтай уулзажа hонирхоhон байна. Тэрэнэй хөөрөөн доро толилогдобо.

— 1983—1984 онуудай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, энэ үедэ мал ажалай продукцинуудые ехээр үйлэдбэрилхэ талаар Сэлэнгын районой малшадай гаргаhан үүсхэлые манай районойхид халуунаар дэмжээ hэн. Тингэжэ энэ зорилгоёо тэдэ хэhэ соорэ эдүүгэ малайнгаа тоо толгойень олошоруулха, ашаг шэмнэнь нэмэхэ талаар хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа эхилээ hэн. Колхоз, совхозуудай малшад үбэлэй hаруудта hү ехээр hааха, малайнгаа шэгнүүрыень нэмээхэ, түүдэ түрэсэ олоор абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ талаар үндэр уялгануудые абаад, тэрэнээ бэелүүлхын хойноhоо оролдожо ябана. Манай районой түрүү hаалишад Дэрэнэй совхозhоо Е. Ж. Дармаева, Ц. О. Батуева, hахалиин совхозhоо А. А. Молчанова, Г. Н. Степанова, Уланхаанай совхозhоо М. С. Очирова, Аргатын совхозhоо Е. Б. Раднаева гэгшэд үбэлэй hаруудта үнеэн бүриhөө дундаа зэргээр 1000 килограмм hү hааха үндэр уялга абанхай. Мүнөө тэдэнэр хэлэhэндээ хүрэжэ байнхай.

Ажахынууднай үнгэрhэн жэлые амжалта түгэсөөр дүүргээ hэн. Тусхайлбал, колхоз, совхозууд гүрэндэ hү худалдаха түсэбөө үлүүлээ гэхэ гү, али даабариhаа гадуур 5 мянган центнер сагаан эдеэ Эхэ орондоо тушаагаа. Мүн лэ мяха тушааха түсэб нэрэтэй солотойгоор дүүргэгдээ. Үнгэрhэн жэлэй туршада бүхыдөө 16,3 мянган центнер hайн шанартай мяхан гүрэндэ худалдагдаhан байна. Түсэбэй дүүргэлтэдэ hахалиин, Аргатын совхозуудай малшад ехэхэн хубитаяа оруулаа.

Асуудал: — Саашань хонин ажал тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгыт?

Харюу: — Хэр угhаа хойшо хонин ажал районой олонхи ажахынуудай гол hалбари байhаншье, мүнөө байhааршье. Хонидой тоо толгойе түргэнөөр олошоруулжа, «сагаан алта» ехээр хайшалжа, тарган мяха элбэгээр абажа шадаhан колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин хүгжэлтэ, экономиконь саашадаа нилээд ургадаг гээшэ. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ манай хонишод бүхыдөө 37,1 мянган хурьга түлжүүлхэ, нилээд ехэ мяха, ноохо гүрэндэ худалдаха зорилготой. Нэгэшье эхэ хони hубайруулангүй, абтаhан хурьгадые гарзагүйнэ. Энэмнай нёдондоной үбэлжэлгэй саг hайнаар, зарим талаар дашээгээ юм.

Жэл бүхэндэ ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадаhан, бүхы арга боломжоёо элсүүлhэн, хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлжэ байhан хонишод амжалта туйлаhан гээшэ. Мүнөө үедэ Хурамхаанай совхозой суута хонишон Светлана Нимаевна Банаева зуун эхэ хонин бүриhөө 128 хурьга абаад, бүрин бүтэнөөр томо болгожо байна. Уланхаанай совхозой ахалагша хонишон, Ленинскэ комсомолой шангай лауреат Дамба Хубусхеевич Дамбинов — 112 хурьга абаба. Эдэ хоёрой үрэ дүнгүүдээр омогорхон баясамаар лэ!

Мүнөө даб дээрээ район дотор 11 хонишон зуутанай зэргэдэ гараhан байна. Энэ тоо үшөөшье дээшэлхэ байха.

Хэрбээ район дотор бүхы хонишодой түрүүшүүл шэнгээр хүдэлдэг, үгышье hаа эдэнэртэй дүтэрхы үрэ дүн туйладаг байбалнь, хэды ехэ мяхан, ноохон нэмэжэ абтаха байгаа гээшэб!

Асуудал: — Абаhан хурьгадаа бүрин бүтэнөөр түлжүүлхын тула ямар хэмжээнүүд абтажа байнаб?

Харюу: — Мүнөө хонишодой хүдэлмэриин эгээл харюусалгатай хаhань хүрэжэ ерэбэ. Абаhан хурьгадаа гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ тушааха гээшэ тон шухала хэрэг мүн болоно. Ушар иимэhээ хонишон, ажахы бухэн абаhан социалис уялгаяа дүүргэхын тула энэ hара соо үшөө 1 мянга гаран хурьгадые абажа түлжүүлхэ зэргэтэй. Эгээл тиимэhээ хонидой түл абалга тушаа анхарал заатаашье hуладхаха хэрэггүй.

Томохонууд болоhон хурьгадаа зүбөөр хамталжа бүлэг болгохо гээшэ мүн лэ ехэ удха шанартай. Саhаань урид яаража олоор бүлэг — сакман болгобол, hүүлдэнь зобохош. Бүлэг болгоходоо хурьгадайнгаа томо, жэжыень харалсаха шухала. Хэрбээ үбшэн, үлбэр, муу хурьгадай олон байгаа hаань, тэдэниие багахан бүлэгүүд болгон амяарлахада таатай гэжэ hанагдадаг. Эдэ бүгэдые хонишодтоо, мэргэжэлтэдтэ ойлгуулхые оролдодогбди.

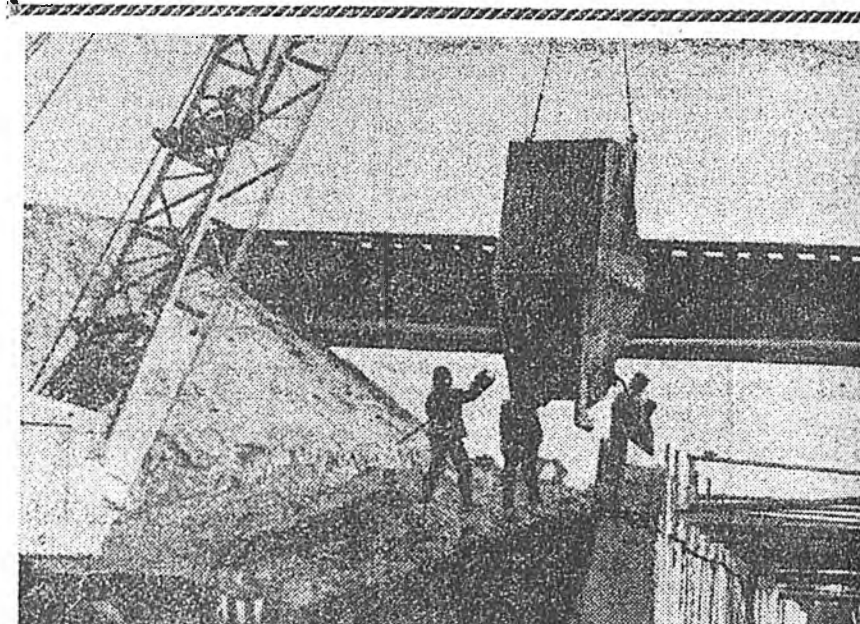
hү багатай хонидой хурьгадта үнеэнэй hү үгжэнэбди. Зарим ажахынууд үнеэнэй hүнэй орондо хэмэл аргаар буйлуулhан hү, загаhанай шүлэ, кисель үгэдэг байна. Эхэнүүдтэнь нэмэлтэ тэжээл — бур[illegible]

[illegible] Асуудал: — [illegible] мал[illegible] нууд дээрэ [illegible] тожо хэлыт?

Харюу: — [illegible] мал ажалай [illegible] болон мэргэжэл[illegible] ЦК-гай апрели[illegible] СССР-эй Верхов[illegible] нэгэдэхи сесси[illegible] нүүдые, мүн [illegible] Пленум дээрэ [illegible] Черненкын хэлэ[illegible] хи тобшолол, [illegible] ехэ урма бая[illegible] жа, энэ жэлэй [illegible] даабаринуудаа [illegible] гэхын тула со[illegible] сээндэ эдэбхитэ[illegible] бобди.

Сагай улари[illegible] бэрхэтэй байгаа[illegible] най малшад [illegible] үедэ мяха, hү, [illegible] бэрилхэ, гүрэнд[illegible] талаар муу [illegible] дые түйлаха [illegible] хамта мал аж[illegible] нуудые үйлэдбэр[illegible] худалдаха тала[illegible] амжалтануудаа [illegible] раз, үшөө би[illegible] боломжонууда[illegible] нээр хэрэглэжэ [illegible] гэжэ мэдэрнэб[illegible] хынуудта дүү[illegible] олоор дайрал[illegible]

Иигээд hа[illegible] шээриин хаhа[illegible] хэнь. Энэ шу[illegible] эмхитэй hайна[illegible] hөө мал ажал[illegible] дые үйлэдбэри[illegible] талаар байгша[illegible] дүүргэлтэ [illegible] бшуу.

Муу харгыгаар хүдөө ажахын ашаа зөөхэдэ хэдэн миллион түхэриг хиидэ хаягдадаг. Энээниие зайсуулхын тула энэ арбан жэлэй туршада хүдөө нютагуудта ниитын хэрэглэмжын 130 мянга шахуу километр ба ажахы хоорондын 150 мянган километр харгы бариха гэжэ Эдеэ хоолой программаар хараалагданхай. Энэ шухала ба орёо асуудалые шиидхэхын тула юун хэрэгтэйб!

БҮХЫ ЮУМЭН ХАРГЫhАА ЭХИТЭЙ

Мордвагай агропромышленна комплексын хүгжэлтэ тухай зүблөөнэй забhарта Темниковскэ районой «Светлый путь» колхоз тухай хөөрэлдөөн болоо hэн. Республикын мэдээнүүдтэ хододоо hүүлшын hуурида байдаг ажахын экономико хайшан гээд hүүлэй жэлнүүдтэ hайжарааб гэжэ булта гайхалдаа бэлэй. Колхоздо үрэжэлтэй hайн таряалан, оньhожоруулагдамал фермэнүүд, шэнэ үйлсэнүүд, болбосон hайн гэрнүүд бии болоо юм.

Харин «Светлый путь» гээшэмнай шефүүдэй — промышленна предприятинуудай саг үргэлжын анхарал доро байдаг город шадарай ажахы бэшэ, харин республикын ниислэл хотоhоо олон километртэ оршодог эгээл захын колхоз юм. Ажахын амжалтанууд ямар үндэhэ баримтатайб? Колхозой түрүүлэгшэ О. С. Малашинатай хөөрэлдэхэдөө энээн тухай нэн түрүүн асуугаа hэм.

— Бүхы юумэн харгыhаа эхитэй, —гэжэ Ольга Степановна энеэбхилээ hэн. — Харгы муу hаа, колхозые угыруулхэ бшуу. Шала харгыгаар ороохо зөөхэдэ, 5 шахуу процентнь гээгдэдэг. Харин хура бороогой ороо hаань, тэжээлэй арбадахи центнер бүхэниинь полидо үлөө гэжэ тоолотой.

Ажахы доторой харгынуудые заhажа, шэнэ харгы барижа, социальна асуудалые шиидхэжэ эхилээ hэн. Үйлэдбэриин газарнуудые найдамтай харгы замаар холбоод, удаань районой түб тээшэ ошохо автомобилиин харгы бариха талаар тусхай эмхинүүдэй хүдэлмэридэ эгээл эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан байгаа. Колхоз харгынуудаа заhажа, шэнэ харгы барихадаа, ашаа зөөлгын өөрынь үнэ сэнгые гурба дахин доошолуулhан, автомобильнууд болон тракторнуудай запас частьнуудые нилээд алмаhан байна. Харин хэды ехэ продукци алмагдаа гээшэб! Колхоздо харгы барилгада зорюулагдаhан түхэриг бүхэн богони болзорто 4 түхэриг ашаг олзо оруулаа гэжэ РАПО-до тооложо гаргаа hэн.

Түрүүлэгшын хөөрөөе шагнажа байхада, тэрэнэй тооложо гаргаhан тоонуудые ороной хэмжээгээр бодожо байгаа hэм. hанаа зобоохоор тоонуудые нэрлээ hэн. РСФСР-эй Минавтодорой мэргэжэлтэдэй баталhанай ёhoop, хүдөөгэй муу харгыгаар хүдөө ажахын ашаа зөөхэдэ, транспортын гаргаша ашаанай үнэ сэнгэй 40 процентдэ хүрэдэг байна. Харин имагтал түрүүшын хүйтэнэй hүүлээр гү, али аагма халуун зунай дунда хүрэжэ болохо hуурин тосхонууд үшөө хэды олон гээшэб. Иимэ тосхонуудай дэргэдэхи таряалан ашаг үрэ багатай байдаг. Энэнь баhал муу харгытай байhанай сэхэ хойшолон болоно.

Тиихэдэ асуудалай социальна талань экономикоhоо таhаршагүй гээд мэдээжэ. Харгын үгы hаа, тосхондо hургуули, медпункт, магазин хаагдаха баатай болодог. Залуушаг хүнүүд колхоз, совхозой түбэй буусада гү, али город нүүжэ ошодог. Иигэжэ тэдэнэй тоонто нютагынь ерээдүйгүй газар гэжэ тоологдодог бшуу.

Парти, гүрэн түрэ хүдөө нютагуудай, тобшолон хэлэбэл, хүдөөгэй харгынуудай хүгжэлтэдэ hуларшагүй анхарал хандуулдаг юм. Хүдөө нютагуудта гэр байра, соёлой-ажаhуудалай объектнүүдые, харгы барилгые бүри эршэтэйгээр, үргэнөөр ябуулха бүри таряашадай ажал улам бүтээсэтэй болохо жэшээтэй гэжэ КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленум дээрэ онсолон тэмдэглэгдээ hэн. Энэ шухала зорилгые шиидхэлгэдэ шэглүүлэгдэhэн хэдэн хэмжээнүүд Эдеэ хоолой программаар хараалагданхай. 1990 он болотор бүхы колхоз, совхозуудые районно түбүүдтэй автомобилиин харгыгаар найдамтайгаар хангаха гэжэ хараалагдана. Арбан жэлэй туршада хүдөө нютагуудта ниитэ хэрэглэмжын 130 мянга шахуу километр ба ажахы доторой 150 мянган километр харгы баригдаха болоно. Харгынуудые үргэдхэхэ ба шэнэдхэн заhаха талаар ехэ хүсэлэл оролдолго гаргагдана.

Энэ орёо хүшэр асуудалые нэгэ мүhэн шиидхэжэ, гансал гүрэнэй капитальна hомололгодо найдаад байжа болохогүй гэжэ мэдээжэ. Энэ хэрэгтэ гуримтайгаар, комплекснoop хандаха, бүхы бүлгэмөөрөө хабаадаха ёhотой.

Харгын хүдэлмэришэдтэ элдэб янзын техникын улам олон боложо, харгы барилгын материально-техническэ үндэhэ hуурин бэхижэжэ байhан ушар баярлуулна. Хабсаргагдамал түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэ, харгын материалнуудые үйлэдбэрилхэ хэдэн шэнэ предприятинууд, цехүүд ба участогууд ашаглалгада оруулагдаа. Энэнь автомобилиин харгы барилгын индустриальна онол аргануудые бүри үргэнөөр хэрэглэхэ арга олгоно. Энэ хэрэгтэ тусхай шэглэлтэй гансал харгын эмхинүүдые бэшэ, харин промышленна предприятинуудые, мелиоративна ба барилгын оньhожоруулагдамал колоннонуудые, колхоз, совхозуудые хабаадуулдаг, нэн түрүүн нютагай ноосэнүүдые бэдэрдэг, болохотой hайн ямаршье үүсхэл дэмжэдэг, харгын хүдэлмэришэдэй ажалай эрхэ байдалые, hуудал байдалые hайжаруулдаг республиканууд, хизаарнууд болон областьнууд ехэ зүб юумэ хэнэ.

Жэшээлбэл, энэ талаар Винницкэ областиин дүй дүршэл hургаал абамаар юм. hүүлэй долоон жэлдэ гэхэ гү, али харгы барилгада, заhабарилгада hомологдоhон мүнгэ зөөриин хүсэд ашаглагдаhан жэлнүүдтэ 2 мянга шахуу километр харгы заhабарилагдаhан, мянганhаа дээшэ погонно метр хүүргэ баригдаhан байна.

Тиихэдээ бүхы энэ хүдэлмэри түсэбэй ёhoop, харгы хүгжөөлгын зохихо схемэтэй таарууугаар ябуулагдадаг. Транспортын, мүн колхоз, совхоз бүхэнэй арга технологиие, нютагай материалнуудай бии байhые наринаар шэнжэлэлгэ иимэ схемэнүүдэй үндэhэ hуури болоно. Тэдэниие зохёон байгуулха талаар районно агропромышленна нэгэдэлнүүдэй совет ехэ аша габьяатай юм.

Колхоз, совхозуудай бүхы түбүүдтэ, бүхы фермэнүүдтэ ошохо замуудые барилгые түргэнөөр дүүргэхэ гээшэ хүдөөгэй ажалшадай, областиин харгын хүдэлмэришэдэй зорилго болоно. Хүдөөгэй бүхы hуурин тосхонуудтай районой түбүүд хатуу хушалтатай харгыгаар холбогдохо юм. Энэ табан жэлдэ Винницкэ областьдо 1146 километр асфальт хушалтатай харгы ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана. Хүдэлмэриин өөрынь үнэ сэнгые доошолуулха, шанарые hайжаруулха, харгы барилгын эмхинүүдэй материально-техническэ үндэhэ hуури бэхижүүлхэ, нютагай барилгын материалнуудые үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ талаар бага бэшэ юумэн хэгдэнэ.

Хараалагдаhан бүхы юумэн хүсэд үшөө дүүргэгдээгүй ааб даа. Гэбэшье эхин табигдаа. Область зүб замаар ябана гэжэ дүнгүүд гэршэлнэ. Ямар нэгэн ажахын үйлэдбэриин дүнгүүд харгын эмхинүүдэй хүгжэлтэhөө сэхэ дулдыдана гэжэ өөhэдынгөө дүй дүршэл дээрэhээ хаража болохо байна. Харгы заhажа, барижа дүүргэhэн колхоз, совхозуудта хүдөө ажахын эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ тоолоходо, область доторхи дундуур хэмжээнhээ 20—60 процентээр ехэ продукци абадаг байна. Таряан ажал эрхилэлгые hайжаруулга, таряашад ба малшадай бэлиг шадабариин дээшэлэлгэ бага бэшэ нүлөө үзүүлээ ааб даа. Гэбэшье эдэ ажахынуудта хатуу хушалтатай харгынуудай үүргэ хэмжээнэй бусад ажахынуудайхида орходоо hураггүй ехэ байhаниинь бага бэшэ удха шанартай.

Үшөө нэгэ жэшээ харуулhуу. Владимирска областиин районуудта үшөө юhэдэхи табан жэлдэ харгы заhаха, шэнэ харгы бариха хүдэлмэри эхилhэн юм. Райгүйсэдкомой шиидхэбэринүүдээр албан зургаануудта хабаатай байhанhаа дулдыдангүй районно эмхинүүд ба предприятинууд харгы барилгада хабаадуулагдаhан юм. Бүгэдэ арадай барилга гэжэ харгынууд соносхогдоо hэн.

Түрүүшын үедэ [illegible] нүүд байгаа hааб [illegible] тын хэрэгые хажуу [illegible] лаад байдаг хүтэл[illegible] шье бии hэн. Харг[illegible] мэришэд бии за[illegible] бэээ гэhэншүүгээр [illegible] мэ хүнүүдтэй [illegible] тайлбарилха хэрэгтэ[illegible]

Тиин «Дорспецстр[illegible] hожоруулагдамал [illegible] «Владимиравтодорой[illegible] барилга-барилгын [illegible] гол хүдэлмэриие [illegible] даа. Гэбэшье бүхы [illegible] дэнэртэ туhалаа. [illegible] спортна предприя[illegible] лон Сельхозтехник[illegible] шинануудые, экс[illegible] дые, ашаанай ма[illegible] үгэдэг байгаа. Бусад[illegible] тинуудай хүдэл[illegible] өөhэдөө барилгада [illegible]

Барилгын мате[illegible] олзоборилхо хүдэл[illegible] доро ябуулагдаа. [illegible] фальтын заводууд [illegible] эхилээ hэн. Тиихэдэ [illegible] рилга сезонно хэр[illegible] болинхой. Бүхы хү[illegible] гурбанай хоёр хүбі[illegible] хүдэлмэришэд үбэ[illegible] дүүргэнэ. Энэнь [illegible] дүнгүүдые үгэдэг. Т[illegible] лэй туршада энд[illegible] метр асфальт хушалт[illegible] гы ашаглалгада оруул[illegible]

Харгынууд бүлтаhы[illegible] тэй, тиимэhээ хамт[illegible] соор энэ хэрэгтэ [illegible] ёhотой.

П. ЩЕРБ[illegible]

ГЭГЭЭРУУЛХЫ, ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ ҮҮРГЭТЭЙ

Степанова, Л. Д. Васильева, Л. Ф. Михаханова болон бусад Улаан-Үдын һургуулинуудай биологиин, географиин багшанартай, багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институдай, мүн городой арадай гэгээрэлэй таһагай методистнуудтай, Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай багшанартай байгаалиин асуудалнуудаар үнгэргэгдэдэг хэшээлнүүдые нарижуулан һайжаруулха асуудалаар түрүүшын семинар үнгэргөө һэн.

МАНАЙ МУЗЕЙ Москва хотын соёлой научно-шэнжэлгын институдай туршалгын базова эмхи болгогдон байгуулагданхай юм. Тиимэһээ байгаалиин асуудалнуудаар научно-шэнжэлгын хүдэлмэринүүдые эрхилэгшэд эндэхи экспонадуудтай танилсажа, шэнжэлхы хүдэлмэринүүдэйнгээ удхые үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ арга боломжотой байна. Жэл тухай сагай хугасаада манай музейн дүй дүршэлтэй танилсажа, хэрэгтэй зүйлнүүдые халан абахаар Томскын, Омскын, Новосибирскын, Ижевскын, Уфагай, Свердловскын, Нижний-Тагилай Кызылэй, Шэтын, Нерюнгриин, Магаданай болон бусад хотонуудай хизаар ороноо шэнжэлхэ музейнүүдэй байгаалиин таһагай хүтэлбэрилэгшэд, научна хүдэлмэрилэгшэд ерэһэн байна. Тэдэнэрые фонднуудай бүридэл, архитектурно-уран һайханай байгуулалта болон бүхыдөө Буряадай музейнүүдэй нэгэдэлэй байгууламжа гэхэ мэтын, мүн бусадшье асуудагнууд һонирхуулһан юм. Тиимэһээ манай эмхидхэһэн «түхэреэн столой» саана айлшаднай өөһэдынгөө һанамжануудые хэлэһэн, аша туһатай хэрюунуудые абаһан байна.

МУЗЕЙН ТҮРҮҮШЫН зал республикын физико-географическа хэлбэриие харуулна. Эндэ мүн лэ СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин таһагай шэнжэлэн баталһан «Сибирь» гэһэн комплексно программаар мүнөөнэй шэнжэлгэнүүдэй хэгдэжэ байһые түүхэлэн харуулна. В. А. Обручевой, Б. И. Дыбовскиин, Г. Ю. Верещагинай, М. М. Котовой, мүн хизаар ороние шэнжэлэгшэ П. С. Михно болон В. С. Моллесовэй научна хүдэлмэри, монографи болон суглуулбаринууд, гар бэшэлгэнүүд — манай хизаарые шэнжэлгэдэ түрүү эрдэмтэдэй оруулһан хубитые гэршэлэн харуулна. Хүгжэм зэдэлжэ, полиэкранууд дээрэ үнгэтэ слайднууд һэлгэлдэн носоно, унтарна. Иигэжэ Буряад ороной үзэсхэлэнтэ һайхан байгаали, тэрэнэй газар дайдын байгууламжа харуулагдажа, диктор тэрээн бүхэндэ тодо тайлбаринуудые үгэнэ. Удаань хоёрдохи залда ниитэ теоретическэ темэнүүдтэ зорюулагдаһан экспозицинууд байгаалиие хамгаалха асуудалнуудаар дэлгэгдэнхэй. Эртэ урдын мамонт, носорог, буха болон бусадшье тэрэ үеынхи амитадай томо гэгшын дүрсэнүүдые харуулһан палеонтологическа хана харагшадта һонирхогдоно. Бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ анха түрүүшынхеэ бии боложо, эртэ урдын хүнүүд байгаалида антропогенэ нүлөө үзүүлжэ эхилһэн юм гээд олохон эрдэмтэд тоолодог юм. Урдын эдэ томо амитадай газар дээрэһээ үгы болоһондо хүнүүдшье зэмэтэй байжа болохо гэжэ зарим эрдэмтэд тоолоно. Мүнөө үедэ хүнэй ухаан бодол айхабтар ехэ хүсэтэй болоо. Тиимэһээ һүүлэй үедэ биосфернэ жама ёһондо хубилалтанууд болоно аа гү гэжэ һанаагаа зобохо буруу бэшэ. Иигээд байхын ушарта оршон тойронхи байгаалиие хамгаалхаһаа хүндэтэйшье, харюусалгатайшье зорилгын үгы байһаниинь мэдээжэ. Стендүүдэй хоорондохи буланда одо мүшэтэ огторгой доро бүмбэрсэг дэлхэйн эрьелдэжэ байхые харанабди. Тэрэнэй экспозицинууд байгаалиие хамгаалха тухай хөөрэжэ үгэнэ. Македэй доодо талада космонавт В. Севастьяновай дэбтэрһээ абтаһан мүрнүүд харуулагдана: «Замбуулинай оёоргүй харанхыда эрьелдэжэ байһан сэнхир хүхэ үнгэтэй бүмбэрсэг —манай хамтын гэр болоно. Энэмнай бүхы хүн түрэлтэнэй ори гансахан гэр... Тиимэһээ бидэ энэ гэрээ айхабтар нягтаар абажа байха, аршалан хамгаалха ёһотойбди. Оршолонто үе сагай залаһан бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ бүхы юумые хосороохо дайн болохо ёһогүй. Тиимэһээ энээхэн гэр соогоо хэрэлдэн, арсалдангүйгөөр ажаһууха гээшэ маанадай нангин уялга болоно...» Македэй доодо талада замбуулинһаа буулгагдаһан Байгал далай болон Сэлэнгэ мүрэнэй адаг харуулагдана.

Гурбадахи зал Буряадай геологическа байгуулга болон микеральна нөөсэ баялигуудта, тэдэ ашагта малтамалнуудые бэдэрэлгэдэ болон тэдэниие ашаглалгада, шэнжэлгэдэ зорюулагдана.

Дүрбэдэхи зал руу орожо харагшад Сэлэнгэ мүрэнэй эрье шадарай байгаалитай, тэрэниие зубшаһан үрэжэлтэ тарялангуудтай, Буряад ороной хойто зүгэй гоё һайхан байгаалитай, Байгал-Амарай түмэр замай барилгатай танилсаха байна. Манай зуун жэлэй агууехэ барилга болохо БАМ-ые эндэ сэдьхэлээ хүдэлгэнгүйгөөр харахын аргагүй. Эндэхи байгаалиин шэрүүн уларилһаа тунхарингүйгөөр ажаллажа байһан бата бэхи хүбүүд, басагадта, бүхы барилгашадта һүгэдэн дохихо дуран хүрэнэ. Тус экспозици байгаалиин баялигуудые зүбөөр ашаглаха, хамгаалха тухай удха түгэлдэрөөр хөөрэжэ үгэнэ.

Музейн табадахи зал соо Витимэй хадалиг тэгшэ газарай шэнэһэтэ хүбшэһөө эхилээд, Саянай ууланууд хүрэтэр аяншалһан мэтээр экспозицинууд тодо һайнаар харуулна. Эдэ бүгэдые хаража байхада, Хэнгэргын шууяан, бугын урамдаан, шубуудай жэргээн, шонын уляан дуулдахадал гэнэ. Экспозициин эгээн наада талада эгсэ хабсагай дээрэ томо гэгшын эбэртэй зэрлиг ямаанай зогсожо байхые харанабди. Хадалиг тундра руу багжагар томо бэетэй буга ондоо абяанда шагнаархан ехэл болгоомжотойгоор үнгэржэ ябана...

Зүүн Саянда аршаан булагууд угаа олон юм. Тэдээн тухай витринэнүүд хөөрэнэ.

РЕСПУБЛИКЫН ЗАПОВЕДНИГҮҮД тухай, оршон тойронхи байгаалиие аршалан хамгаалгада тэдэнэй бэелүүлхэ үүргэ тухай, Баргажанай суута булган тухай материалнууд һонирхолтой юм. Баргажанай заповеднигэй байгуулагдаһанһаа хойшо манай хизаарта булганай тоо толгой нилээдгүй олошоронхой гээшэ.

Музейнүүдэй уласхоорондын үдэртэ зорюулагдан манай республикын музейнүүдэй долоон хоног заншалта ёһоор үнгэргэгдэдэг болонхой. Байгша ондо дурсагдагша долоон хоног соносхогдожо, хүдөө нютагуудта нүүдэл выставкэнүүд эмхидхэгдээ, лекци хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдөө.

Гадна Монгол, Чехословаки, Эфиопи, Франци болон Япон оронуудай аяншалагшад «һанамжа дурадхалнуудай дэбтэртэ» һайшаалай үгэнүүдые бэшэһэн байна.

Ерэхэ зундаа музеймнай коллектив Байгал далай дээрэ комплексно экспедици эмхидхэжэ, шэнэ һонирхолтой материалнуудые суглуулха зорилготой. Тиихэдэ музеймнай бааза дээрэ байгша оной сентябриин 3-һаа 9 болотор Бүхэсоюзна зүблөөн үнгэргэгдэхөөр хараалагдана. Оронойнгоо музейнүүдэй элитэ ажал ябуулагшадай хабаадалгатайгаар мүнөө үе сагай эрхэ байдалда музейнүүдые байгуулха асуудалнуудые зүбшэхэ зорилготой дурсагдагша зүблөөндэ, манай коллектив мүнөөнһөө бэлэдхэл хэнэ.

В. ХАНДУЕВА,
Буряад ороной байгаалиин музейн директорэй орлогшо.

ХҮРШЭНЭРЭЙ ҺОНИН

...ҺАН» ТҮРУУЛБЭ

...социалис му- ...ргаһан Дар- ...коллективтэ ...лдаг Ту- ...ой медици- ...шэдэй проф- ...дамжуулгын ...ын диплом болон мүнгэн шан барюулагдаба.

Дарһан—хүршэ Шэтын областиин үнинэй курортнуудай нэгэн. Тэрэ областьһоо гадуур холо ойгуур мэдээжэ болонхой юм. Жэл бүхэндэ энэ курортдо 18 мянга гаран хүн амардаг. Нишэ ерэһэн хүнүүд һайнаар аргалуулха ба амарха дүүрэн арга боломжотой. Тэндэ хүдэлжэ байһан 800 гаран врач болон медсестранууд амарагшадай бэеын элүүр энхые хамгаална.

Фронтдо ябаһан хоёр мянгаад хүн нёдондо тэндэ амараа юм.

(«Забайкальский рабочий» газетэһээ).

...НАЙ ...ЛААР

...ород эхэ- ...нэгэнэйдээ ...й ууха, һа- ...өө уянгата ..., сагаа ун- Шэнэ-Нүхэд ...үүдэй Сове- ...гэжэ һуур- ...үнгэргэгдэбэ. ...эр айлша- ...жа, сай ба- ...стол дээрэнь ...ана, квас, ...ы, наран сэ- ...атай байба. Айлшад эдэ мэтэһээнь ама хүрэһэнэй удаа урданай дуунуудые дуулан, орой болотор һуугаа һэн.

Эндэ мүн шог зугаатай, хошон хурса үгэнүүд хэлэгдэһэн, хатар болон урданай наадануud дэлгэгдэһэн байна.

Нютагай эхэнэрнүүдэй соведэй үүсхэлээр үнгэргэгдэһэн энэ үдэшэ олондо һайшаагдаһан байха юм.

ЭБТЭЙ КОЛЛЕКТИВ

Усть-Ордын автостанциин коллектив үнгэрһэн жэлдэ ехэ эбтэй эетэйгээр, һайнаар хүдэлжэ гараа гэхэ гү, али областиингоо түрэл предприятинуудай дунда хоёрдохи һуури эзэлһэн байна.

Коллективынь ехэ бэшэшье һаа, тон ажалша бэрхэ хүнүүдһээ бүридэнхэй. Ажалай ветеранууд М. И. Попова, З. М. Сыроватская, Т. А. Галкова гэгшэд залуушуулда ажалай үльгэр жэшээ харуулан хүдэлнэ.

Хүн зоной транспортын хэрэглэмжэнүүдые хангаха талаар Усть-Ордын автостанциин коллектив эрхимүүдэй тоодо оронхой ябана.

С. ЕЛАЕВ.

Эрхүүгэй область.

«ҺҮРЯАД ҮНЭН» газетэдэ бэшэһэнэй һүүлээр

«ЖОЛООШОДОО ЖУРАМТАЙ БОЛГОЁЛ»

Инмэ гаршагтай бэшэг манай газетын мартын 28-най номерто толилогдоо һэн. Тэрэнэй үндэһөөр ямар хэмжээнүүдэй абтаһан тухай арадай депутадуудай Яруунын райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо Г. Янькоһоо нимэ харюу манай редакци абаба.

«Корреспонденци дотор хэлэгдэһэн асуудалаар зарим тэды хүдэлмэри хэгдэбэ. «Улаан туяа» совхозой жолоошон Ц-Д. Дондоковой һогтуугаар машина жолоодожо ябаһан ушар ажахын хүдэлмэришэдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээд, түрүүшынхеэ нимэ ябадал гаргаһан хадань хэһээлгэгүйгөөр юрэ заагдаһан байна. Тиихэдэ Нарһатын совхозой жолоошод Д. Бадараев, А. Минеев, А. Туезов, Д. Цыренжанов гэгшэдэй журам МТМ болон автопаркын хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан дээрэ харагдажа, зэмэ тохогдоо. Архиин үнэртэйгөөр машина жолоододог заримашуул коллективэйнгээ урда харюусажа, хожомоо нимэ ябадал гаргахагүй байһанаа мэдүүлбэд. Хүдэлмэриин сагай хиналтые һайжаруулха тухай асуудал ажалшадай суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Ажахынуудай парткомуудта жолоошодой дунда политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха гэжэ заагдаа. Машинануудай гаражһаа гараха-орохо гуримые һайжаруулха талаар хэмжээнүүд мүн лэ абтаа.

«Харгыда тохеолдодог усалта ушарал һэргылхэ хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээнүүд тушаа» гэһэн асуудал хаража үзэһэн райгүйсэдкомой заседанида Нарһатын, «Улаан туяа» совхозуудай, УВЭ, РСУ-гай хүтэлбэрилэгшэд хабаадаһан байна».

ТАСС — АПН — ХИЛЫН СААНАҺАА

...СОС-ой СЕССИ

...ООН-ой эко- ...социальна со- ...) эндэ боло- ...дэхи сесси дээ- ...үүдэй талаар ... эмхиин ха- ... асуудалаар ... болобо. Мү- ..., нэн түрүүн ...хэг түримхэй ... гэмээр дэл- ...далай тон ша- ... боложо бай- ...байлдаас зайсуулан сараха тухай, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха тухай асуудал шухала удха шанартай боложо байна. Энэ хадаа хүнэй бүхы эрхэнүүдые хангаха тухай асуудал болоно гэжэ үгэ хэлэһэн олонхи делегадууд мэдүүлээ. Эдэ эрхэнүүдые хамгаалхын түлөө тэмсэһэн аад, буу зэбсэгүүдые, илангаяа ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые дэлхэй дээрэ үргэнөөр/ бүтээн гаргажа болохогүй гэжэ Мексикын түлөөлэгшэ Дж. Монтано тэмдэглээ.

Хүнэй эрхэнүүдые сахиха тухай асуудал империализмын хүсэнүүдэй бусад оронуудай хэрэгүүдтэ хамааралсалгын худал хуурмаг шалтагаан болоно гэжэ хэдэн оронуудай делегадууд мэдүүлбэ. Энэнь США-гай, Израилиин, ЮАР-ай, Чилиин ба бусад хархис засаг захиргаануудта ээрхэг түримхэй ябуулгын, арадуудай эрхэнүүдые баһамжалан доромжолгын политикаяа далдалан нюуха гэһэн һэдэлгэ болоно.

...булимтарагшад эзэлһэн Урда Ливанда тон шуна- ...байдал тогтоонхой. Тэдэ- ...мүрдэлгэ болон хүнүүдые ... хэмжээнүүдые үргэнөөр ябуулна.

«Ю. С. Ньюс энд Уорлд рипорт» абтаһан зураг дээрэ: Авали мүрэн дээрэхи шалгалтын пункт.

ТАСС-ай фотохронико.

ТАРЯАШАДАЙ ҺАЙНДЭР

ГАВАНА. Социалис Кубын хүдөө ажахын ажалшад һайндэрөө — таряашанай үдэрые тэмдэглэбэ. 25 жэлэй урда тээ энэ үдэр — революциин илаһанай һүүлээр 4,5 һарын үнгэрһэн хойно Сулоотэ арадай хүдөө ажахые үндэһөөрнь хубилган шэнэлэлгын эхи табиһан аграрна реформо тухай хуулида гар табигдаа һэн.

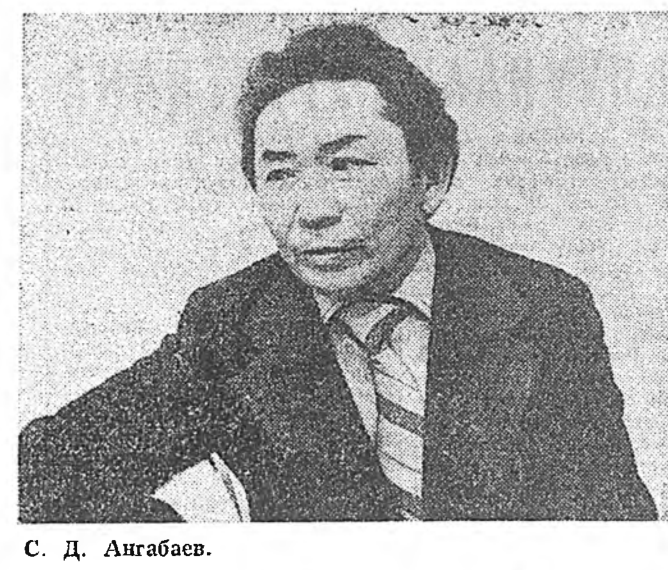
Хайра гамгүйгөөр дарлагдан мүлжэгдэжэ, латифундистнуудай плантацинууд дээрэ хүлһөөр хүдэлдэг байһан 100 мянга гаран таряашадай бүлэ өөһэдын газартай болоһон юм. Латифундистнуудай гүрэнэй мэдэлдэ абтаһан газар дээрэ гүрэнэй нэгэдэлнүүд байгуулагдаа һэн. Хүдөө ажахын хахад миллионһоо дээшэ хүдэлмэришэд ажалтай болобо. Үмсэ байдалтай таряашадые хамжуулан нэгэдүүлхэ гэһэн хараа шэглэлые Кубын Компарти болон правительство бэелүүлжэ захалба. Энэ тон шухала зорилгые шиидхэлгэдэ 1961 оной майн 17-до эмхидхэгдэн байгуулагдаһан жэжэ таряашадай национальна нэгэдэл (АНАП) ехэ үүргэ дүүргэһэн байгаа.

НДПА-гай ЦК-гай ПОЛИТБЮРОГОЙ ЗАСЕДАНИ

КАБУЛ. НДПА-гай ЦК-гай Генеральна секретарь, ДРА-гай Революционно Соведэй Түрүүлэгшэ Б. Кармалиин түрүүлэлгэ доро НДПА-гай ЦК-гай Политбюрогой заседани эндэ болобо. Революционно гүрэнэй засагые, партиин нэгэдэлые, тэрээнтэй арадай зоной холбоо барисаае бэхижүүлгын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнэ. Мүнөө үеын Афганистанай обществодо НДПА-гай хүтэлбэрилхы ба шэглүүлхы үүргые саашадань дээшэлүүлхэ зорилготойгоор НДПА-гай ЦК-гай Политбюро бүхы шатануудта партийна журамые али болохоор бэхижүүлхэ, даалгагдаһан хэрэгэйнгээ түлөө кадрнуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ, парти доторой нэгэдэлые бата бэхи болгохо талаар шэглүүлэгдэһэн шиидхэбэринүүдые абаба.

США түрүүтэй дэлхэйн империализмын, Хитадай ээрхэн зонхилогшодой, Пакистанай дай журөөдэһэн захиргаанай, нютагай хархис хүсэнүүдэй ДРА-да эсэргүүгээр соносхогдоогүй дайгаа үргэлжэлүүлжэ байһыень харуулада абажа, ДРА-гай зэбсэгтэ хүсэнүүдые али болохоор бэхижүүлхэ, тэдэнэй дайшалхы мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ асуудалые саг үргэлжэ хиналтадаа абаха шухала гэжэ НДПА-гай ЦК-гай Политбюро тэмдэглэнэ. Ороной промышленна предприятинуудта, хүдөө ажахын объектнүүдтэ өөһэдын хамгаалха бүлэгүүдые байгуулха тухай тогтоол заседани дээрэ баталагдан абтаа гэжэ зүблөөн дээрэ заагдаба.

ДУУЛИМ БУРЯАДАА ДУУЛАН МАГТАГША

С. Д. Ангабаев.

Би шамайе
заяантай жэшэнэб,
Эхэ оромни,
Би шамайе
жаргалтай жэшэнэб,
Эхэ оромни, —

гэжэ түои дэлхэйдээ түгдэршэгүй түмэр зоригтой СССР орондоо, гараһан түрэһэн Гаарга нютагтаа сэдьхэлэй бахархама ехэ дураар дурлаһан хүбүүнэй зүрхөө ульһатай дулаан үгэнүүдээр хандаһаар, «хойгуураа Байгалтай, урдуураа уулатай, ойгоороо урамдаата буга хандагайтай Кавказдал адли Хурамхаан нютагаа магтаһаар, эндэ ажаһуудаг таряаша, малша зоноороо омогорхоһоор, « оо, табгайта таламни, оо, табгайта таламни» гэжэ ооглоһоор, таблад оноор буряад поэзиин үүдые Солбон Ангабаев таталсажа ороо бэлэй.

«Би хараасгайн халуун оронһоо бусаха үеэр Байгал далайһаа холо бэшэ, Баргажан голой эрьедэ, хада уулатай, бугын дуутай нютагта түрэһэн хүм даа», — гэжэ Солбон Дондупович намтартаа бэшэдэг.

...Поэдэй эсэгэ — Дондоб Очирович Ангабаев колхозой түрүүлэгшэ ябаһан хүн, хүбүүнэйнгээ гурбатайхан байхада, наһа барашаһан юм. Гэр бүлын бүхы ашаан эжынь зэм дээрэ тудаа гээшэ вааб даа. Тиигэжэ Саналмаа Чимитовна хадаа Солбоной мэдэхэдэл, Түнгээ гэжэ газарта мал дээрэ хүдэлдэг байгаа. Тиимэһээ поэдэй хаана нэгэ тээ балшар хүбүүе харахадаа, бага наһаяа һанаагүйдэнь аргагүй:

Бүри дүрбэ хүрөөдүйдөө,
Баһал шамдал адляар,
Баабайнгаа
мори үглөөгүүр
Барижа уһалдаг һэм.
Тугал хурьгадаа адуулжа,
Шамдал адляар
гүйгшэ һэм.
Туһалхаяа хүндэ оролдожо,
Тухан соогоо
зобогшо һэм...

Мүнөө мүшэн шэнги холо байһаар һанагдадаг тэрэ бага наһаниинь ажабайдалай хүшэр зам гаталха, буржагархан Буржаадайһаа захалаад, бамбалзан, хэлбэлзэн һууһан бадма сэсэгэй урмые ойлгохо хүрэтэр — байгаалида дүтэ байха, шалтаггүй байгаад, халтад гэбэл уярхаа һанадаг поэт хүнэй сэдьхэлэй бүрилдэн хүмүүжэхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай хаһа байгаа. Түнгээндэ дүрбэн класс дүүргээд, Аргатада, Хурамхаанда һураа, наймадахи класcһаа саашань Улаан-Үдын 18-дахи республиканска буряад һургуулида (мүноо нэгэдэхи интернат һургуули) һураха ушартай болоо һэн.

Үшөө Хурамхаандаа, долоодохи класста һуража байхадаа, «Нушкинда» гэһэн түрүүшынгээ шүлэг «Хурамхаанай колхозник» гэжэ газетэдэ «Ленинэй ошон» артелиин гэшүүн Соломон Дондупович гэһэн нэрэ доро гаргуулһаниинь һонирхолтой. Теэд Улаан-Үдын буряад һургуулида ерэжэ һураһаниинь Солбон Ангабаевай саашанхи замда тон ехэ удха шанартай байгаа. Юуб гэхэдэ, эндэ Николай Дамдинов, Цырен Галанов гэжэ шүлэг бэшэдэг хүбүүд һурадаг байба. Тиихэдэ энэ һургуулида Буряадай мэдээжэ уран зохёолшод Хоца Намсараев, Данри Хилтухин, Жамсо Тумунов болон бусад айлшалдаг һэн.

1950 он эдир шүлэгшэдтэ мартагдашагүй жэл болоо бэлэй. Энэ жэл зарлагдаһан республикын залуу уран зохёолшодой гурбадахи конференцидэ Солбон Ангабаев хабаадалсажа, 4—5 шүлэгөө зүбшэн хэлсэлгэдэ табиба ха юм. Тэдэ шүлэгүүдыень Хоца Намсараев магтаа, мүн бусадшье уран зохёолшод баһа уншажа, һанамжаяа хэлээ. Тиихэдэ гурбан шүлэгынь — «Буряад-Монголой үнэн» газетэдэ хэблэгдэжэ, тэрэниие баясуулба. Теэд хүбүүн тархяа эрьеэгүй.

Солбон Ангабаевай һургуулияа мүнгэн медальтайгаар дүүргэхэдэнь, ороной ямаршье дээдэ һургуулида орохо үргэн харгы урдань нээгдэжэ үгөө һэн.

«Үмдэжэ ошохо һэнэгтэй хубсаһашьегүй һэм, — гэжэ Солбон Дондупович дарууханаар хөөрэнэ. — Үшөө хүндэшэг саг байгаа даа». Теэд һүүлдэ бэшэһэнэйнь ёһоор, «ши —хүниин, бэрхэдээ найда, бодолдоо найда, орондоо найда, омогтоо найда»,— гээд ябаханань, арга хурга олдоо гээшэ вааб даа. Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой холбоон Москвадахи А. М. Горькиин нэрэмжэтэ Литературна институдта орохыень зууршалга бэшэжэ үгөө.

Энэ үедэ фронтһоо ерэһэн, тэрэ үеын залуу поэдүүд Сергей Орлов, Константин Ваншенкин, Евгений Винокуров болон бусад нүхэд һуража ябаа. Мүн Ангабаевтай суттаа һураһан ород поэдүүд Евтушенко, Гордейчев, азербайджан яһанай Джабиль Навруз, алтайн поэдүүд Эркемен Палкин, Лазарь Кокышев, Аржан Адаров орон соогоо хожомоо мэдээжэ болоо. Тиихэдэ Буряадай элитэ уран зохёолшод Цыден-Жаб Жимбиев, Цэрэн-Базар Бадмаев, Дашарабдан Батожабай, Гунга Чимитов, Николай Дамдинов, Цэрэн Галанов, һүүлшэг тээшэ Дондок Улзытуев зүһэм хилээмээ хубаалдажа, хэлэн бүтээһэнээ уншалсажа, түйлаһан амжалтаараа хамта баярлажа ябаа бшуу. Иимэ дүхэриг, иимэ нүхэсэл гээшэмнай арсашагүй, юугээршье һэлгэшэгүй нүлөөтэй ха юм. Тиимэһээл студент байгаад, Батожабайн кино табюулжа, Николай Дамдиновай шүлэгэйнгөө ном Улаан-Үдэдөө гаргууланхай байхада, Солбон Ангабаев «Табгайта тала» гэжэ түрүүшынгээ комые ород хэлэн дээрэ Москвада хэблүүлхэ азатай байгаа бэшэ гү?

Ороной мэдээжэ уран зохёолшод, багшанар А. Фадеев, К. Паустовский, М. Светлов, К. Симонов гэгшэдтэ заалгажа, институдаа эрхим һайнаар дүүргэжэ, нютагаа бусаад, «Байгалай таабари» гэжэ шүлэгүүдэй суглуулбари гаргуулба. Тиигээд 1959 ондо Москвада болоһон Буряадай литературын ба искусствын хоёрдохи декадада хабаадалсаха золдо залуухан поэт хүртөө бэлэй. Агууехэ Октябриин ашаар һэргэн бодоһон, сэсэн мэргэн Ленинскэ национальна политикын үргэмжөөр соёл болбосоролоо хүгжөөжэ байһан багахан буряад арадайнгаа бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэ болоод, үргэн Совет оронойнгоо ниислэл хотодо угтуулжа ябаһан тэрэ үедөө иимэ үндэр мэдэрэлдэ абтангүй яахаб:

Энэ дэлхэйдэ эзэн
боложо түрэһэндөө,
Энэ гүрэнэй эрхэтэнэй
нэгэн байһандаа,
Этигэл найдалтай эрын
хонгор дуунтайб...

Поэт бүхэнэй өөрынгөө түрэһэн тоонтоһоо хүсэ абадаг, далита бодол жэгүүртүүлхэ урма баяр олодог мэтээр, Солбон Ангабаевшье дээдэ һургуулияа дүүргэһэнэйнгээ удаа түрэл Хурамхаан нютагтаа бусажа, хоёр жэлэй туршада районой газетэдэ хүдэлөө һэн. Тиигэхэ үедөө хүдөө нютагайнгаа хүдэр ажалша бэрхэ хүнүүд тухай очерк, зураглалнуудые бэшэдэг байба. Тиихэдэл «Һайнта даа, нүхэдни» гэжэ түрүүшынгээ повестиин эшэ үндэһэн болохо материал олоһон байха. Хожомоошье бэшэһэн «Голой эрьедэ» гэһэн повестиингоо үйлэ ушарнуудые тэрэ хүдөөдэ хүдэлхэдөөл анжаржа, хадуужа абаа ёһотой.

Шүлэг, зохёол бэлэн бэшээр бүтэдэг юм байна гэжэ Солбон Ангабаев залуушаг ябахадаа ойлгоо һэн. Мүнөөшье энэ бодолһоо арсахагүй байха, юуб гэхэдэ, арсашагүй үнэн лэ:

Энэ шүлэгөө би
дуулуулжа үзөөб,
Эхынгээ юрөөлөөр
шалгуулжа харааб.
Энхэрэлэй утаһаар
залгуулжа өөоб.
Этигэлэй эдесэгээр
эдеэлүүлжэ гарааб.
Һүниндөө энээнтэй
зүүдэлжэ хоноob
Һүүдэртээл дахуулжа
үдэртөө ябааб.
Нюдэнэйнгөө сэсэгы соо
гамнан арюудхааб.

Нээрээшье, шүлэг гээшэмнай нигэжэ нюдэнэйнгөө сэсэгы шэнгеэр гамнажа ябамаар, хамта дайнда оромоор, этигэхэдээ, хамта этигэхээр, зүрхэнэй таагдашагүй зоболон, арюун нангин зөөри байна бшуу! Юун тухай поэт нимэ нангинаар һанажа шүлэглэдэг юм вааб? Энэ асуудалнуудта шүлэгүүдынь өөһэдөө харюусадаг. «Хайшан гэжэ шамаяа хэрэглээ һаа дээрэ хаб?»—гэжэ хэзээдэшье дабтагдахагүй, юугээршье андалдашагүй хүдэлмэришэ үдэртөө хандажа, поэт һанаата болоно. Эхэ орондоо, түрэл партидаа бүхы хүсөө поэт зорюулдаг гэжэ шүлэгыень уншахада, тон элеэр харагдаадхиха.

Партидаа бэлдээд оро! —
Сээжым оёорһоо
дуудан байна, —

гэжэ жараад оноор поэт нэгэ шүлэг соогоо бэшээ һэн.

«Би абари томо баатар шэнгеэр бэеэ тоолоноб» — гэжэ бүхы совет хүнүүдэй зүрхөө хэлэхэ зуураа:

Иимэ хатуу сагта—
Империализмтай сагта
Солдат байнгүй
аргамгүй, —

гэжэ тон зүб оодомжолно. Юуб гэхэдэ, Солбон Ангабаев өөрынгөө үетэнтэй хамта ягаад байлдаанай болодогые, ягаад тэрэнэй унтардагые, ягаад тэрэнэй арилдагые яһан дээрээ, тархи дээрээ хараһан, үзэһэн байна бшуу.

Би энэ сагай альган дээрэ
Хүн болоһон хүм.
Би энэ сагай элшэ доро
Бии болоһон бэетэйб...

Зүб лэ даа. Хүн бүхэн өөрынгөө үе саган үри ха юм. Солбон Ангабаевшье хатуу шэрүүн дайнай үедэ үдэбэшье, дайнай хойто жэлнүүдтэ Москвада һуража, поэт нэрэ солотой болоо. Тэрэ арба гаран номуудаа Улаан-Үдэдөө, Москва хотодо хэблүүлээ. Тиигэжэ поэт Ленин багша, Коммунис парти тухайгаа, арадуудай хани барисаан тухай үнэн зүрхэнһөө һабагшатай, үндэр бодолнуудые шүлэгүүд соогууроа сасаруулжал ябадаг алдартай. Үе сагаа, түрэл Буряад ороноо магтаһан, олон дуунуудыешье бэшээ.

Солбон Ангабаевай бэшэхэ маяг бусад поэдүүдһээ ондоохон байдаг. Тэрэ ухаандаа гэнтэ ороһон ялас гэмэ бодолоо, досоогоо хүлгэһэн мэдэрэлээ тэрэ доронь һубагтуулан гаргажа үрдихэеэ оролдодог гээшэ ха. Тиимэһээ үгэнь үгэһөөнь үлхэлдөөтэй, образынь нүгөөдэеэ хүсэжэ ядан үлэһэн шэнги байдаг.

Һүүлэй үедэ «Агар зандан», «Нюдэнэй сэсэгы», Москвада «Хүүюур» гэжэ шүлэгүүдэй ном хэблүүлхэһээ гадна, «Үндэр наран», «Мастернууд тухай үгэ» гэһэн зураглалнуудай, очеркнуудай номуудые тэрэ гаргуулаа.

Поэдэй эсэшэгүй ажалые Эхэ оромнай үндэрөөр сэгнэжэ, «Шэн габьяата ажалай түлөө. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ» гэһэн медаль, ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамота тэрэнэйнь гэршэ болоно.

Л. ТАПХАЕВ,
поэт, Буряадай комсомолой шангай лауреат.

«ЭЛИТЭ ЕХЭ ХУБИТАЯА ОРУУЛҺАНАЙНЬ» ТҮЛӨӨ

ВАШИНГТОН. НАТО-гай генеральна секретарь И Лунсда США-гай үндэр дээдын правительственна шагнал— «Эрхэ сүлөөгэй медаль» барюулха тухай президент Рейганэй гаргаһан шиидхэбэриие Сагаан байшан соносхобо. Ээрхэг түримхэй тус бүлэглэлын соведэй ээлжээтэ сессиин майн һүүл багта эндэ болоходонь, Сагаан байшан соо үнгэргэгдэһэн баяр ёһолол дээрэ Рейган өөрөө энэ медаль тэрээндэ барюулха байна.

Хэрбээ Сагаан байшанда этигэхэ болоо һаа, 13 жэлэй хугасаа соо НАТО-гай генеральна секретариин түшаалда хүдэлхэдөө, Лунс «баруунай оронуудые бэхижүүлгэдэ, тэдэнэй аюулгүй байдалые хангалгада элитэ ехэ хубитаяа» оруулһан байна. Юрэдөөл, мүнөө Вашингтоной тусхай тушаалтадай дунда «эб найрамдал болон аюулгүй байдал» гэһэн ойлгомжонууд онсо, тад буруу удхатай болоо хэбэртэй. Ушарынь гэхэдэ, бүхы 13 жэлэй туршада Лунс буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргахын, Хойто Атлантикын ээрхэг түримхэй бүлэглэлые бэхижүүлхын, Европодохи шахардуу шанга байдалые улам түгшүүрилтэй болгохын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллана. Имагтал тэрэнэй эдэбхитэй туһаламжаар 1979 ондо Вашингтон «ядерна буу зэбсэгүүдые үргэдхэхэ тухай» шиидхэбэри Баруун Европын союзнигуудтаа баадхажа шадаа һэн. Дэлхэйн арадуудта айхабтар аюултай энэ шиидхэбэриин Баруун Европын газар дээрэ бэелүүлэгдэжэ захалхада, «першингнүүд» болон далита ракетэнүүдэй тараан тодхогдожо эхилһэн ушарта Лунсын габьяа айхабтар ехэ байна.

Тэрэниие Рейганэй захиргаанай «национальна баатарнуудай» хүндэлэлэй табсанда гаргаба.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ХОЛЫН АЙЛШАД ХАЛУУНААР УГТАГДАНА

Тувагай Автономито Совет Социалис Республикын байгуулагдаһаар байгша оной октябрь һарада 40 жэл гүйсэхэ юм. Энэ ойн баярта зорюулан, республикын уран бэлигтэн орон дотороо аяншалжа, үндэһэн арадайнгаа искусстватай хүн зониие танилсуулна, декадануудые үнгэргэнэ. Тувагай гүрэнэй филармониин эстрадно-цирковой ансамбль манай Буряад орондо ерэһээр һара шахуу боложо байна. Арбан долоон хүнһөө бүридэһэн тус ансамбль ниислэл хотымнай студентнэртэй хэдэн уулзалга үнгэргэһэнэй удаа Баргажанай, Прибайкалиин районуудай ажалшадта бэлиг шадабарияа харуулаад, Ярууна, Хори, Хэжэнгээр айлшалхаяа мордонхой. Хэжэнгын районой ажалшад эдэ үдэрнүүдтэ холоһоо ерэһэн айлшадайнгаа концерт наадые һонирхон хаража, халуунаар альга ташан угтана.

«Первомайский» совхозой түб һуурин болохо Эдэрмэг нютагта ажаһуугшад клубтаа сугларба. Хоног урид соносхол үрдин үлгэгдэһэн байгаа.

Ансамблиин уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ, республикын габьяата артист Хисат Бикбулатович Аминов иигэжэ хөөрэбэ:

— Буряад ороноор аяншалгамнай ехэ амжалтатай үнгэржэ байна гээшэ. Концертэмнай бүхы харагшадта, илангаяа залуушуулда, һайшаагдана гэхэ байнаб. Мүн наһатайшье зон тува арадай аялга дуугаар, хубсаһа хунараар һонирхоно. Коллективнай гол түлэб залуушуулһаа бүридэнхэй. Тиимэһээ «Тувагай эдир наһан» гэжэ дэмы нэршээгүй ёһотойбди. Гэхэ зуура, Тувагай АССР-эй габьяата артистка, уласхоорондын «Радуга-81» гэжэ кинофестивалиин дипломант Нина Баязитова, хоолой хашажа дууладаг хомей гэжэ дуугаар республиканска фестивалиин лауреат Дмитрий Очур гэгшэд ансамблиимнай омогорхол гээшэ. Ленинград, Свердловск хотонуудай эстрадна искусствын мастерскойнуудые дүүргэһэн залуушуулые гол хүсэмнай гэхэ байнаб. Тэдэнэрнай дууладаг, хатардаг, цирковой элдэб программа харуулдаг юм. Зүгөөр хүдөө нютагуудта ябахадаа, энэ Эдэрмэгэй клубай наһтар дээрэһээ цирковой бүхы номероо харуулха аргагүй байгдана. Харин Ородой-Адагай клуб нилээд үргэн сценэтэй, үндэр, гоё байна. Тэндэ урматайгаар концертээ табяа һэмди.

— Та өөрөө концертдэ хабаададаг гүт?

— Хабаададаг. Хоридохи жэлээ хатаржа эхилбэб. Танай Баир Егоров, Цыден Бадмаев гэгшэдтэй һайн нүхэд байхабди.

— Ямар хатарнуудые гүйсэдхэдэг гээшэбта?

— Олон арадай. Тооложо байнхаар, концертдээ урипамни дээрэ ха,— гэжэ нүхэр Аминов энеэбхилбэ.

Хоёр часай туршада үргэлжэлһэн тува нүхэдэйнгөө концертые эдэрмэгээрхин халуунаар угтаа һэн.

«Тувагай залуу наһан» республика доторнай аяншалһаар.

В. ТОКТОХОЕВА,
манай корр.

Хэжэнгэ.

МОДОШОДЫЕ ХАНГАНА

Хандагайн леспромхозой Анаагай модо бэлэдхэгшэдэй пунктын столоводо ороходоо, досоохи ариг сэбэр байдалыень абаһаар лэ анхархаар даа.

Энэ столовые даагша А. В. Ивановагай хүсэл оролдолгын ашаар гуримтай һайн байдал эндэ тогтонижонхой юм.

1974 ондо тогоошон А. В. Иванова столовые даагшаар томилогдоод, түрүүшын үдэрһөө эдеэ хоол бэлдэлгын шанарта анхаран, өөртөө, коллективэйнгээ гэшүүдтэ эрилтэ ехэтэйгээр хүдэлжэ эхилээ һэн. Гэхэтэй хамта, столовые даагша А. В. Иванова һургуулиин утадхагдаһан бүлэгэй һурагшадые хангахаар үүсхэл гаргаа һэн. Мүн ой тайгада холо хүдэлмэрилхөөр ошоһон хүнүүдтэ эдеэ хоол абаашалгада анхардаг.

А. В. Ивановатай суг И. М. Зернова, В. А. Климова, Р. А. Алексеева гэгшэд урагшатай урматайгаар хүдэлдэг. 1983 оной хүдэлмэриин дүнгөөр районой түрүүшүүлэй слёт дээрэ А. В. Иванова «Ниитын эдеэ хоолой эрхим хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн алдартай..

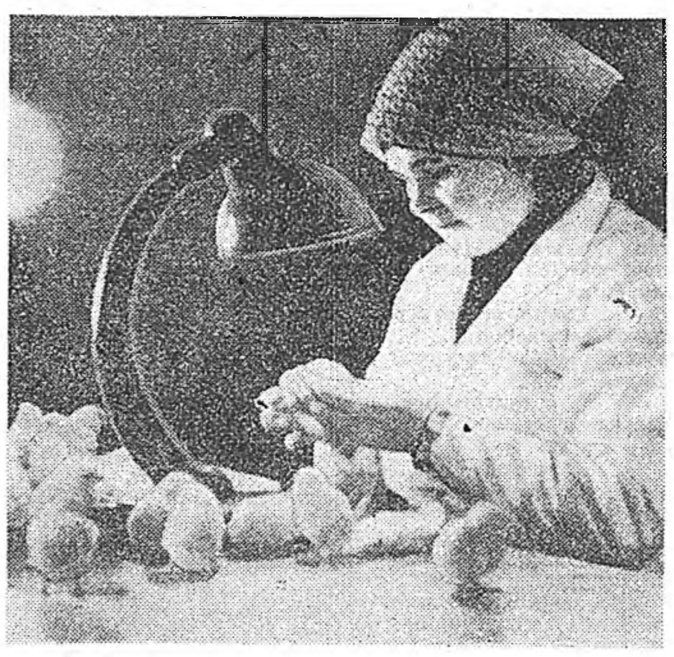
Г. ГОМБОЕВ.

КОНФЕРЕНЦИ БОЛОБО

Улаан-Үдэ хотодо М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын конференц-зал соо музейнүүдэй уласхоорондын үдэртэ зорюулагдаһан научна-практическа конференци үнгэрбэ. СССР-эй АН-ай Сибириин отделениин Буряадай филиалай эрдэмтэдтэ, республиканска музейнүүдэй научна хүдэлмэрилэгшэдтэ, арадай болон нэгэдэмэл музейнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй анхаралда 9 элидхэл уншагдаа.

Хяагтын хизаар ороноо шэнжэлгын музейн директорэй орлогшо А. Д. Цыбиктаровай «Археологиин экспедициин гурбан жэлэй хүдэлмэриин дүнгүүд», энэл музейн хүдэлмэрилэгшэ А. В. Гендуновай «Шарагол һууриндахи Ц. Ранжуровай нэрэмжэтэ ниитын музейе байгуулгын дүршэлһөө», Буряадай байгаалиин музейн хүдэлмэрилэгшэ О. А. Тыжьяновагай «Музей харагшадай һонирхолые шэнжэлгэ» гэхэ мэтэшэлэн элидхэлнүүд сугларагшадай анхаралые татаһан байна.

А. ХАБЕЕВА.

Буряадай «Птицепром» трестын түрүү предприятинуудай нэгэн болохо Сотниковой шубуунай фабрикада өөрынгөө ажал хэрэгтэ эзэн ёһоор хандадаг, урагшаа һанаатай хүнүүд олон юм. Эдэнэй дундаһаа бригадирнууд Г. Антоновае, Н. Шубинае, В. Козулинае, К. Дорофеевые, лабораторние даагша Р. Шишуевае, инкубаторна цехые даагша М. Степнаяе, шубуушад Х. Игумнова, Н. Смоктунова гэгшэдые дурдан нэрлэмээр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дальбарaануудые илгагша В. Красовская.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ҮЙЛСЫН ҺАЙНДЭР

Ранжуровай нэрэмжэтэ үйлсын һайндэр Хяагта хотодо болобо. Совет ба буряад композиторнуудай зохёоһон хүгжэм холо, ойгуур зэдэлжэ, хүн зониие уряалһан мэтэ байгаа. Уран гартанай бүтээлнүүдэй выставкэдэ анхармаар, эллэб эд зүйл худалдан абамаар һэн.

Хотын нэгэ хуби болохо үйлсэ тухай, эндэ болоһон хубилалтанууд, ажаһуугшад тухай һайндэр нээлгэн дээрэ хөөрэглөө. Улаань ажалай, дайнай ветеран Р. Д. Ширабондо үгэ үгтөө. Буряадай түрүүшын революционер Ц. Ранжуровай ажал ябуулга, намтар тухай Обручевой нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлгын музейн научна хүдэлмэрилэгшэ А. В. Курочедова сугларагшадта хөөрэһэн байна.

Городой соёлой байшангай уран һайханай коллективэй гэшүүд Буряадай дуу хатарай «Байгал» ансамблиин артистнуудтай суг гоё һайхан концерт харуулаа.

Арадай депутадуудай городской Советэй депутат В. К. Гаськова «Жэшээтэ гуримтай гэрэй түлөө» гэһэн харалгала илагшадта шангуудые барюулһан байна.

Түгэсхэлдэнь наадан зугаа үргэнөөр дэлгэрээ.

С. ИЛЬИЧЁВА.

ТҮГЭСХЭЛЭЙ КОНЦЕРТ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай илаһаар 40 жэлэй ойе угтуулан, дуунай ансамбльнуудай ба залуу гүйсэдхэгшэдэй түгэсхэлэй концерт Багдарин һууринай соёлой байшанда табигдаба. Байшангай эрэшүүлэй хоор концерт нээгээ. Районой коммунальна ажахын жолоошон Валерий Юшинай хоолойн илангаяа илгаран зэдэлһыень шагнагшад тэмдэглээ бэлэй.

Районой хэлхээ холбооной узелай почтальон Анна Золотарина ород совет дуунуудые ирагуу гоёор гүйсэдхөө. «Манатай голхон», «Сагаан хуһан» гэһэн дуунуудайнь түлөө альга ташалган удаан замхаагүй.

Монгойн совхозой түлөөлэгшэд Надежда Эрдынеева Александр Болтунин хоёрой удаа горнягуудай Варваринск һууриннаа ерэһэн үбгэ, һамган Светлана, Андрей Воронинтон, Тамара Шергина, Вера Шарикова гэгшэд бэлиг шадабаряа харуулба. «Волгоградта хуһахан ургана», «Сууряан» гэһэн дуунуудые Т. Шергинагай хангюурдахадань, одоол зохидшоомоор байгаа. Холын эдэ һууринуудһаа ерэгшэдые харагшадай хани халуунаар угтан абаһаниинь ойлгосотой.

А. ЦЫРЕНОВ.

Баунтын район.

«ОРЛЁНОК» НААДАН ОНШОТОЙ

Сэрэгэй-спортивна «Орленок-84» наадaнай түгэсхэлэй мүрысөөн Турунтаево һууринда болжо үнгэрөө. Районой юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудай 8—10-дахи классуудай, 3-дахи СПТУ-гай һурагшадһаа бүридэһэн эдир армеецүүдэй эрхим команданууд энэ мүрысөөндэ шэлэгдэн абтаһан юм.

Дүн хамта 11 команда мүрысөөндэ хабаадаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнһаа бусажа ерээгүй сэрэгшэдэй дурасхаалда табигдаһан хүшөөгэй дэргэдэхи талмай дээрэ наадaниие нээлгын баяр ёһолол болоо. Эдир армеецүүдэй отрядууд жагсаалай ёһоор хүшөөгэй урдуур гаража, мүрысөөнэй командир Г. С. Барановта түгэс бэлэдхэлтэй байһанаа элидхээ.

1982 ондо «Орлёнок» наадaнда командаараа илаһан Турунтаевын һургуулиин эдиршүүд СССР-эй гүрэнэй туг үргэхэ эрхэдэ хүртөө.

Удаань ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь С. Г. Ананин, районой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша Н. Ц. Бальжинимаев гэгшэд үхибүүдтэ амаршалгын үгэтэйгөөр хандаа.

Жагсаалда бэеэ зэһэн алхалха, дуу гүйсэдхэхэ түрүүшын хэрэлгэдэ Турунтаевын һургуулиинхид шалгараа. Энэл үдэртөө гал түймэр саралгаар, ГТО-гой нормо тушаалгаар мүрысөөнүүд хэраалагданхай һэн. Түрхын һургуулиинхид гал унтараахадаашье, ГТО-гой нормо тушаахадаашье эрхимүүд болон шалгараа. Гадна түймэр саралгаар хубиин мүрысөөндэ Турунтаевын һургуулиин армеецүүдэй командир Саша Канашонкин илангаяа шадамар, түргэн байһанаа гэршэлээ.

ГТО-гой нормо тушаахаар хубиин зачедто Түрхын дунда һургуулиин Света Башарова, Наташа Плюшева гэгшэд илажа гараад, 1-дэхи, 2-дохи һууринуудые эзэлһэн байна. 3-дахи һуурида Комын һургуулиин һурагша Любовь Ступлева гараа. Хубүүд соо Гремячинскын һургуулиин һурагша Андрей Ковалев хубиин энэ зачёдто һайн үрэ дүнгүүдые харуулһан байна.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэртэ дайшалхы, сэрэгэй бэлэдхэлэй шалгалта болоо. Таловкынхид эндэ илаа. Үндэрые эзэмдэн абахаар мүрысөөндэ Комын һургуулиин Владимир Павлов түрүүлһэн байна. Эгээл амтатай эдеэ бэлдэхээр оролсоһон эдир тогоошодой мүрысөөндэ гремячинскынхид шалгаржа, һайшаалда хүртөө һэн.

Бүхы командаарнь абаад харахада, Турунтаевын эдир армеецүүд нэгэдэхи, таловкынхид хоёрдохи, Комын һурагшад гурбадахи һууринуудые эзэлһэн байна. Эрхим командир элирээ. Энэмнэй Таловкын дунда һургуулиин һурагша Олег Охапкин болоно.

А. АЛИЗАДЕ.

Прибайкалиин район.

САГАЙ УЛАРИЛ

Республика доторнай бүрхэжэ, сэлмэжэ байха, зарим нютагуудта бороо орохоор хүлеэгдэнэ. Баруун-хойноһоо секундын 9—14 метр хүсэтэйгөөр һалхилха, урда районуудта 20 метр хүсэтэйгөөр үлеэхэ. Сүүдхын туршада 8—13, үдэртөө хойто районуудта 16 — 21 градус дулаан байха.

Улаан-Үдэдэ багахан бороо орохо, 11 — 13 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

Майн 20—21-дэ республика дотор бүрхэжэ, сэлмэжэ байха. Һулаханаар һалхилха, хойто районуудта ба Прибайкалида үдэрынь 11—16, бэшэ тээ 19—21 градус дулаан байха юм.

АЛДАБА

Майн 17-до манай «Сэлэнгэ» нёдондо зоно соогоо хоёрдохи һуури эзэлһэн Тюмениин «Геологые» өөрынгөө талмай дээрэ угтан абаба. Гурбадахи уулзалгаяа Эрхүүдэ үнгэргэжэ, тэндэхи «Звезда» 0:3 гэһэн тоотойгоор булигдаһан айлшаднай энэ удаа заабол амжалта туйлаха хүсэлэнтэйгөө түрүүшын минутаһаа элирхэйлээ. Юуб гэхэдэ, шуран шуумгай, техническэ талaараа бэлэдхэл һайнтай айлшадай добтологшод Сергей Шитиков, Николай Чирков, Олег Вербицкий гэгшэд манай хамгаалагшадые бэлэхэнээр дабан гаража, аюултай байдал дээрэ дээрэһээнь тохёолдуулна. Наадaнай эхилһээр оройдоол гурбадахи минутада Сергей Лобовой буланай туд багаһаа дамжуулһан бүмбэгые Николай Чирков сээжээрээ тоотон абажа, манай ворота руу сохижо оруулна. Зүгөөр айлшадай булюу байдалынь тиимэшье удаан үргэлжэлөөгүй. Бага һанаагаа амарһыень хараада абажа, «Сэлэнгымнай» добтологшод урагшаа эрмэлзэнэ.

Теэд Михаил Пастухов, Леонид Иванов, Александр Алферов, бусадай сохиһон бүмбэгэнүүд нэгэн гэбэл сахын газаа тээгүүр хиидэнэ, үгы гэбэл, айлшадай вратарь Николай Костюгай гарта сэхэ орошоно. Наадан ямар тоотойгоор дүүрэхэ байгаа юм, бү мэдэе, зүгөөр иимэ тэнсүү эрхэ байдалда манай вратарь Сергей Кремлев бодомжогүй һүлэрөөр наадажа, 36-дахи минутада Станислав Феоктистовай һулаханаар сохиһон бүмбэгэ гартаа оруулһан аад, алдажархёо бшуу. Энэнь тэрэ үдэр стадион дээрэ суглараһан 5 мянга шахуу футболдо дуратайшуулые һайсал гэмшээгээ даа.

Наадaнай дүүрэтэр оройдоол хоёр минутын үлөөд байхада, һайнаар наадаһан Александр Алферов арай шамай гэжэ нэгэл харюугай бүмбэгэ сохижо оруулаа. Тиихэдэ Новосибирскһээ ерэһэн республиканска категориин судья Виктор Ивакин һанаһанда хүрэмөөр энэ уулзалгые үнгэргэжэ шадаагүй, талмай дээрэхи байдалые хинажа бирaaгүй, тэрээнһээ уламжалан, хоёр талaһаа хэрзэгы аашанууд гаргагдаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

СССР-эй кубок абахын түлөө боложо байгаа мүрысөөнэй тоосоогоор майн 20-до «Сэлэнгэмнай» өөрынгөө талмай дээрэ Комсомольск-на-Амуре хотын «Амур» командатай уулзаха гэжэ уншагшадта һануулаадхия.

А. ЖАЛСАНОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Майн 20-һоо 26 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 20

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00—Время». 9.40 — «Зарядкада зогсогты!». 9.55 —Частушканууд. 10.25— Будильник. 10.45 — «Советскэ Союзда албa хэнэб!». 11.55 — «Элүүр энхэ байлга». 12.40 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 13.10 — «Барилга ба архитектура. 13.25 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.25— Хүгжэмтэ киоск. 14.55 —«Тимур и его команда» —үхибүүдтэ фильм. 17.05 —Велосипедээр урилдалгаар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн. 17.25 — Аяншалагшадай клуб. 18.25 —Мультфильмнүүд. 18.45 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.30— «Насмешливое моё счастье» — фильм-зүжэг. 22.35 —Баримтата фильм. 23.00 —Футболоор СССР-эй чемпионат. «Спартак» — «Торпедо». 23.45 — «Арадай аялга дуунууд». 24.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (Минск) «Динамо» (Киев). 00.45 —Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Зарядкада зогсогты». 9.20 — Баримтата фильм. 10.00 — «Ород хэлэн». 10.30 — Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар СССР-эй чемпионат. 11.00— Оркестртэй хамта скрипкэ дээрэ гүйсэдхэгдэхэ гурбан концерт. 12.00 — «Ан амитадай аймагта». 13.00 —«Онтохондо айлшаар». «7-ой Джин» 14.25 — «Музейнүүд болон выставкын залнуудаар». 16.15 — «Социалис оронуудай ниислэл хотонуудаар». 16.55 — Совет гайхамшагта гүйсэдхэгшэд — ... шангай лауреадууд... Биешу дуулаха. 17.3... капитана» — 6 сери... һайханай фильм... ри. 18.30 — «Гурэ... музей». 19.00 — ... дай инструментнүү... церт. 19.15 — ... гээр уласхоорондын... сеөн» 19.45 —Зохё... рүүлгын фильм. 20... най корреспондентнүү... рэнэ». 20.45 — «Амга... согты, багашуул!». ... Регбигээр Европын ... нат. СССР-эй ба ... суглуулагдамал ком... 21.50 — Концерт. 22... мя». 22.35 —«Как ... лиса Иван Иваныч ... Никифоровичем» — ... ханай фильм.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 21

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Ороной телестудинуудай баримтата фильмүүд. 16.30 — Б. Васильев. Түрэһөөр 60 жэлэйнь ойдо. Зохёолнуудайнь хуудаһануудаар. 17.25 — СССР-тэ Уласхоорондын хүгжэмтэ хоёрдохи фестивалиин концерт. 18.05 — «Зураг бүхэндэнь—наран».

Улаан-Үдэ. 18.20 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 18.25 — Экономикын талаар шэнжэгэл.

Москва. 18.50 — Советскэ Союзай Герой, СССР-эй хүдөө ажахын министрэй орлогшо Б. А. Руновтой һурагшад уулзаха. 19.30 — Баримтата фильм. 19.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Байгал» — нютагуудай һонин. 20.10 — КПСС-эй партийна хүдэлмэрилэгшэдэй делегациин бүридэлдэ Лаосой Арадай Демократическа Республика ошоһон тухайгаа КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь А. А. Бадиев хөөрэхэ.

Москва. 20.50 — Москвагай Мала Броннодохи драмын театрай И. С. Тургеневэй зохёолоор табиһан «Месяц в деревне» гэһэн фильм-зүжэг. 22.00 — «Время». 22.35 — Фильм-зүжэгэй үргэлжэлэл. 00.35 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 18.20 — «Эжын һургуули».

Улаан-Үдэ. 18.50 — «Барилгашан» — тележурнал. 19.25— «Манай айлшад». 19... носхолнууд.

Москва. 20.00 — ... ажал хэрэгүүдынь ... Велосипедээр ... дэлхэйн түрүү һуури... түлөө мүрысөөн. ... дамжуулагдаха.

Улаан-Үдэ. 20.50 — ... дүйн транспорт» — ...

Москва. 21.00 — ... нойрсогты, багашуул!» ... «Уласхоорондын ... 22.00 — «Время». ... «Летние гастроли... һайханай фильм.

ВТОРНИК, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.35 — Новосибирскын камерна хоорой концерт. 10.15— «Онтохондо айлшаар». «Седьмой джин». 11.40 — «Мэдэжэ аад, юрэ бусын юумэн». 12.50 — Шэнэ һонин. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Табан жэл — хүн бүхэнэй хэрэг». 16.30 — Хуушанай вальснууд. 17.10 — А. Конан-Дойль. Ажабайдал айнь ба зохёохы ажал ябуулгынь хуудаһанууд. 17.50 — «Шадамар гарнууд». 18.20— И. С. Бах. Хүгжэм.

Улаан-Үдэ. 18.45 — «Мүнөөдэрэй ба үглөөдэрэй һургуули». 19.25 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 —«Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Байгал» — нютагуудай һонин. 20.10 — Хүдөөгэй ажалшадта концерт (буряадаар).

Москва. 20.45 — «Государственная граница» — уран һайханай фильм. 3-дахи фильм. «Восточный рубеж». (1-дэхи сери). 22.00—«Время». 22.35 — «Останкинай студида залуушуулай үдэшэ». 00.20 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Подвиг Семена Дежнева» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 9.35 — 10.40 — Байгаали шэнжэлэлгэ. 2-дохи класс. 9.55 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.10, 10.20—Француз хэлэн. 11.00 — «Гоё һайханиие ойлгожо һургалга». 11.45, 12.40 — Ботаника. 5-дахи класс. 12.05 — «Шатарай һургуули». 13.00 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.50 — «Эрдэм, ухаан ба ажабайдал». 14.20 — «Мүнөөнэй совет драматургида ажалай темэ». 15.20 — «Шинии ленинскэ библиотека»... Шэнэ һонин. 18.45 ... БАМ баринабди». ... «Свадьба в Гямин... та фильм.

Улаан-Үдэ. 19.45 — ... холнууд.

Москва. 20.00—...

Улаан-Үдэ. 20.10 — ... очерк. 20.20 — ... жэлэй ойдо. Филатов... хүдэлмэришэд.

Москва. 21.00 — ... нойрсогты, багашуул!» ... РСФСР-эй габьяата ... Ж. Бичевскаягай конц... — «Время». 22.35 — ... эскулапа» — уран ... фильм.

СРЕДА, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Советскэ Союзай Герой, СССР-эй хүдөө ажахын министрэй орлогшо Б. А. Руновтой һурагшад уулзаха. 10.35 — «Государственная граница»— уран һайханай фильм. 3-дахи фильм. «Восточный рубеж» (1-дэхи сери). 11.50 — «Аяншалагшадай клуб». 12.50 — Шэнэ һонин. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Баримтата фильм. 16.05 — СССР-тэ Уласхоорондын хүгжэмтэ хоёрдохи фестивалиин концерт. 16.50 — «Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ». 17.20 — «Бүтэндэ зорюулагдаһан стадион». 17.50— «...16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһанай».

Улаан-Үдэ. 18.35 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.00 — «Һургуулиин шэнэлэн хубилалга». СССР-эй Педагогическа эрдэмэй академиин президент М. И. Кондаков үгэ хэлэхэ.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Байгал» — нютагуудай һонин.

Москва. 19.45—«Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Райкомой үдэр». Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно райондо ажалшадай бэшэгүүд болон гомдолнууд тушаа ябуулагдадаг хүдэлмэри тухай.

Москва. 20.45 — «Государственная граница» — уран һайханай фильм. 3-дахи фильм. «Восточный рубеж» (2-дохи сери). 22.00—«Время». 22.35 — «Рерих» — баримтата фильм. 23.45 — «Долоон хоногой спорт». 00.15 — «Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35 — Географи. 7-дохи класс. 10.05, 14.10— Немец хэлэн. 11.05 — ПТУ-гай һурагшадта. Түүхэ. 11.40, 12.40— М. Сервантес. «Дон Кихот». 13.10 — «Совет уран зурагай искусство». 14.40 — Юхан Смуул. Ажабайдалайнь ба зохёохы ажал ябуулгынь хуудаһанууд. 15.25 — «Һурагшадта хилээмэн тухай». 16.05 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 18.00 — «Факел» гэһэн дамжуулга.

Москва. 18.35 — «Бригадын алмалта арьбалалта».

Улаан-Үдэ. 19.00 — ... шадта «Одохон».

Москва. 19.30 — ... дай инструментнүүдэ... рэй концерт.

Улаан-Үдэ. 19.45 — ... холнууд.

Москва. 20.00 — ... гээр уласхоорондын ... сөөн. 20.15 — «Хүн ба...

Улаан-Үдэ. 20.45 — ... та, агитаторнууд ба ... тинформаторнууд».

Москва. 21.00 — ... нойрсогты, багашуул!» ... В. Моцарт. «3 вальс... «Эб найрамдал ба ... 22.00 — «Время». ... добрый час» — ... най фильм. 00.15 — ... леор СССР-эй ... «Кайрат» — «Дн... шата.

ЧЕТВЕРГ, 24

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Мультфильм. 10.10— «Шадамар гарнууд». 10.40 — «Государственная граница» — уран һайханай фильм. 3-дахи фильм. «Восточный рубеж»— 2-дохи сери. 11.50 —Баримтата фильмүүд. 12.30 — Шэнэ һонин. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Баримтата фильмүүд. 16.25 — Фильм-концерт. 16.50 — «Шинии ленинскэ библиотекэ». 17.25 — «Концертын залда—һурагшад».

Улаан-Үдэ. 18.15 — «Байгал» — нютагуудай һонин. 18.25— «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 18.45 — «Олон түмэн ажалшадай ленинскэ университет».

Улаан-Үдэ. 19.15 — «Партиин шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн»

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Уран зохёолшо ба ажабайдал». 20.50 — «Государственная граница» — уран һайханай фильм. 4-дэхи фильм. «Красный песок». 1-дэхи сери. 22.00 — «Время». 22.30— «Эб найрамдал ба залуушуул» 23.05 — Залуу гүйсэдхэгшэдэй бүхэсоюзна телеконкурс. 00.20 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35. 10.45 — Байгаали шэнжэлэлгэ. 4-дэхи класс. 9.55 — «Москва соогуур аяншалга». Ленинскэ проспект. 10.15 10.50 — «Испан хэлэн. 11.05 — К. Паустовский. «Мещорская сторона». 11.35, 12.40— Зоологи. 7-дохи класс. 12.00— Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 12.10 — «Эжын һургуули». 13.10 — «Хуули мэдэхэ гүш?» 14.20 — К. Маркс. «Размышление юноши при выборе профессии». 14.50 — «Четвертая высота» — уран ... фильм. 16.10 — Ш...

Улаан-Үдэ. 18.00 — ... рондын шэнжэлэл (б...

Москва. 18.15 — ... һургуули».

Улаан-Үдэ. 18.45 — ... нүүдэй залнуудаар.

Москва. 19.15 — ... аялга дуунууд». 19.3... тата фильм.

Москва. 21.00 — ... нойрсогты, багашуул... «Архангельское» гэһэ... усадьба. 22.00—«Врем... — «Вылет задержива... уран һайханай фильм. ... Баримтата фильм. 2... болоор СССР-эй ... «Черноморец» — ...

ПЯТНИЦА, 25

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Концертын залда — һурагшад. 10.45 — «Государственная граница»—уран һайханай фильм, 4-дэхи фильм. «Красный песок». 1-дэхи сери. 11.55 — «Адажио ба вариацинууд». 12.25 — Шэнэ һонин (12.30 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35—Африкын сүлөөлэгдэһэн үдэртэ. Телеочерк. 16.20 — «Эрдэм ухаан—хүсэн». 17.05 — «Ород хэлэн». 17.35 — «Хүхюун стартнууд». 18.20—Хабарай һайндэр. 18.45 — Е. Евтушенкын шүлэгүүд.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45—«Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Байгал» — нютагуудай һонин. 20.10— «Сэлэнгэ» —тележурнал (буряадаар).

Москва. 20.40 — «Государственная граница» — 4-дэхи фильм. «Красный песок» (2-дохи сери). 22.00 — «Время». 22.35 — СССР-тэ уласхоорондын хүгжэмтэ хоёрдохи фестивалиин түгэсхэлэй концерт. 00.05—Баримтата фильм. 00.20 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15—«Хүдөө ажахы» — киножурнал. 9.35, 10.35 — Түүхэ. 4-дэхи класс. 10.05, 10.40 —Англи хэлэн. 11.05— Географи. 11.35, 12.35—Хүгжэм. 6-дахи класс. 12.05 — «История одной любви» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.10 — «Байгаалиин шэнжэлэлгэ. 2-дохи класс. 14.10 — Астрономи. 10-дахи класс. 14.40 — «Совет уран зурагай искусство». 15.10 — Габриель Гарсиа Маркес. Зохёолнуудайнь хуудаһануудаар. 16.10— Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 18.20 — «Булаг» гэһэн дамжуулга. 19.00—«Танай бэшэгүүдээр».

Москва. 19.30 — ... фильм.

Улаан-Үдэ. 19.45 — ... пропагандистов» — ...

Москва. 20.00 — ... рилсаан»—тележурнал ... Духовой оркестр ...

Улаан-Үдэ. 20.40 — ... айлшад».

Москва. 21.00 — ... нойрсогты, багашуул... Эрдэм дэлгэрүүлгы... 21.40 — Ангол хүгж... церт. 22.00 — «Врем... — «Добряки»—уран ... фильм. 24.00 — ... Европын чемпионат... шүүл. СССР-эй ба ... бүргын суглуулагдама... данууд. 01.35—һур... уласхоорондын мүр...

СУББОТО, 26.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг». 10.30—«Спортлотогой» 21-дэхи тираж. 10.40— — «Государственная граница» — 4-дэхи фильм. «Красный песок» (2-дохи сери). 12.00— «Һайн эд бараа—элбэг ехээр». 12.30—«Уран зурагай искусство». 13.05—«Совет кино»— киножурнал. 13.15 — «Һанана гүш, нүхэр». 14.15—«Хүн. Газар дэлхэй. Юртэмсэ». 15.00— «Ветераны»—баримтата фильм. 15.30—«Гэр бүлэ ба һургуули». 16.00 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 16.15—«Огторгойн харуулшад. Эсэгэ ороной радиолакациин 50 жэлэй ойдо». 16.30—«Асиф, Васиф, Агасиф» — үхибүүдтэ уран һайханай фильм. 17.35—Политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Летуновой хөөрөөн. 18.05 — Афган артистнуудай концерт. 18.35—«Ан амитадай аймагта». 19.45 — «9-дэхи студи. 20.35 —«Останкинадахи концертын студида энеэдэ зугаанай үдэшэ». 22.00 — «Время». 22.35— Кинопанорама. 00.15 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15—«Элүүр энхэ байха гээ һаа». 9.30—Баримтата фильмүүд. 10.20—«Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 10.50 — Украинын телевидениин программа. 11.50 — «Буэнос-Айрес: город и люди»—баримтата фильм. 12.40 —«Манай гэртэ». 13.40—Уран зохёолой уншалганууд. 14.20 — «СССР-тэ Уласхоорондын хүгжэмтэ хоёрдохи фестивалиин концерт. 15.25—«Хүн — газарай эзэн». 16.25—«Сибириин аялга дуунууд... телевидениин болон ... арадай инструментнүү... кестрэй концерт. Шэ... жуулагдаха. 16.55—«А... шадай клуб».

Улаан-Үдэ. 17.55— ... классайхид» гэһэн ... Декабристнуудай ... баатаршалгада зорю... дамжуулга. 18.45—«Б... шанагшадай, кондитер... лон официантнуудай ... син нэгэдэхи конк... очерк. 18.55 —«Бид ... һообди». Залуушуула... лагдаһан дамжуулга.

Москва. 19.25 — ... энхэ байлга». 20.10 — ... Оркестртэй хамта ... дээрэ гүйсэдхэгдэх... 21.00 — «Амгалан ... ты, багашуул». 21... хоорондын шэнжэлэ... — «Школа чемпионо... тата фильм. 22.00— ... 22.35 — «Так рожд... зыка».

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Түрүү бригадада» — Н. Дриреновэй фото-мэдээсэл. «Шанга эршэтэйшье һаа... — С Прокопишкын статья. «Хани халуун уулзалганууд» — А. Праведниковай статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Шалгалта, туһаламжа» — В. Хандуевай статья. «Тусхай шэглэлтэй бололго» — А. Дериглазовай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Һургуулиин классһаа — хүдэлмэришэн ангида» — Г. Калиновскаягай статья. Социалис оронуудаар. Уласхоорондын мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Хүдөөдэ байгаали хамгаалхын түлөө» — А. Косыгинай статья. «Олон байһай» — Ф. Сорокиной фото-мэдээсэл. «Шүүжэшье болохо байгаа ха» — В. Бадмаевай статья. Телевидениин долоон хоногой программа. «Правда Бурятии» газетын мэдээсэлэй таһаг.

Редакторай орлогшо
И. Р.-Д. ОЧ...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ 23. редактор—2-50-96, приемная—2-54-54 зам редактора—2-68-08 зав. редактора—2-62-62 отв секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни 2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63 информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61 выпускающие —2-35-95 отдел объявлений —2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина 35. Н-04543. Заказ № 116. Индекс 0469